



30 nem-vegán kifogás
és a rájuk adott válaszok

Earthling Ed
- magyar fordítás -

TARTALOMJEGYZÉK

ÜDVÖZÖLLEK! **5-6**

TIPPEK A HATÉKONY KOMMUNIKÁCIÓHOZ **7-9**

SZERETHETED AZ ÁLLATOKAT, HA MEGESZED
ŐKET? **10-12**

AZ ÁLLATI TERMÉKEK FOGYASZTÁSA AZ ÉN SZEMÉLYES
DÖNTÉSEM **13-16**

SZERETEM AZ ÍZÉT ÉS NEM TUDNÉK LEMONDANI
RÓLA **17-21**

AZ ÁLLATOK IS MÁS ÁLLATOKAT ESZNEK **22-25**

ÁLLATI TERMÉKEKET KELL ENNÜNK A TÁPANYAGOK
MIATT **26-29**

AZ ÁLLATOK FOGYASZTÁSA A KULTÚRÁNK ÉS A
HAGYOMÁNY RÉSZÉ **30-32**

ŐSEINK IS ÁLLATOKAT ETTEK / FEJLŐDÉSÜNK ANNAK
KÖSZÖNHETŐ, HOGY ÁLLATOKAT ETTÜNK **33-36**

HA NEM ENNÉNK ÁLLATOKAT, TÚLNÉPESEDNÉNEK
ÉS/VAGY KIHALNÁNAK **37-40**

AZ EMBERI JOGOK FONTOSABBAK **41-44**

A NÖVÉNYEK IS ÉREZNEK **45-48**

AZ ÁLLATOK MÁSHOGY ÉRZÉKELIK A FÁJDALMAT, ÉS
NEM SZENVEDNEK ANNYIRA, MINT AZ EMBEREK **49-52**

TÁPLÁLÉKLÁNC **53-55**

INTELLIGENSEBBEK VAGYUNK **56-58**

SZÍVESSÉGET TESZÜNK AZ ÁLLATOKNAK, NÉLKÜLÜNK
MEG SEM SZÜLETTEK VOLNA **59-62**

NEM LENNE ELÉG JAVÍTANI AZ
ÉLETKÖRÜLMÉNYEIKEN? **63-68**

AZ ERKÖLCS SZUBJEKTÍV **69-70**

MINDENT MÉRTÉKKEL **71-73**

NEM LEHETSZ 100%-BAN VEGÁN **74-76**

MIT TENNÉL, HA EGY LAKATLAN SZIGETRE
KERÜLNÉL? **77-79**

NEM ELÉG VEGETÁRIÁNUSNAK LENNI? **80-84**

HITLER VEGETÁRIÁNUS VOLT / EGYSZER ISMERTEM EGY
VEGÁNT, AKI NEM VOLT TÚL KEDVES **85-88**

MI LESZ A GAZDÁK MEGÉLHETÉSÉVEL? **89-93**

EZ AZ ÉLET RENDJE **94-96**

AZ ÁLLATOKAT ERRE A CÉLRA TENYÉSZTETTÉK **97-98**

A SZÓJATERMELÉS TÖNKRETESZI A
KÖRNYEZETET **99-102**

VEGÁNNAK LENNI TÚL EXTRÉM, DRÁGA ÉS NEHÉZ
(plusz: miért esznek a vegánok
húshelyettesítőket?) **103-106**

MINDENEVŐK VAGYUNK SZEMFOGAKKAL **107-110**

ISTEN SZERINT EHEZÜNK ÁLLATOKAT **111-115**

A CSALÁDOMNAK ÉS A BARÁTAIMNAK NEM FOG
TETSZENI, HA VEGÁN LESZEK **116-119**

EGY EMBER MIATT SEMMI NEM VÁLTOZIK **120-122**

KÖSZÖNÖM, HOGY ELOLVASTAD! **123**

ÜDVÖZÖLLEK!

Szia, Ed vagyok, és köszönöm, hogy letöltötted az e-bookomat! amikor megírtam ezt az e-book-ot, az volt a célom, hogy egy olyan eszközt adjak a vegánok kezébe, amely segít nekik megtanulni vitatkozni és válaszolni azokra a tipikus kifogásokra, amelyekkel az emberek legtöbbször megpróbálják igazolni, miért nem lesznek vegánok és miért bántanak továbbra is állatokat.

Nem sokkal miután vegán lettem, beszélgettem valakivel, aki azt állította, hogy a szójatermelés nagyon káros a környezetre. Abban a pillanatban fogalmam sem volt, mit válaszoljak, és nem tudtam megmagyarázni, miért nincs igaza. Ez eléggé idegesített és úgy éreztem, cserben hagytam az állatokat, és lehetővé tettem, hogy ez a személy nyugodt lelkiismerettel fogyasszon ezentúl is állati eredetű termékeket.



Ezután a beszélgetés után arra törekedtem, hogy utánanézzek és megtanuljak mindent a veganizmusról és azokról a kifogásokról, amelyekkel az emberek igazolni próbálják az állatok fogyasztását, viselését és a kihasználásukat. Megnéztem minden

dokumentumfilmet és YouTube videót, amit csak találtam a veganizmusról, könyveket és online forrásokat olvastam, és elkezdtem beszélgetni emberekkel az utcán és különböző eseményeken. Azt akartam, hogy soha többé ne fordulhasson elő, hogy nem tudok válaszolni valakinek, aki a veganizmus ellen érvel.

Bízom benne, hogy ez az e-book hasznos lesz és ahogy olvasod, segítségedre lesz abban, hogy magabiztosabb és kompetensebb legyél, amikor nem-vegánokkal beszélgetsz, és hiszem, hogy belőled is hatékony és eredményes állatjogi aktivista lesz.

A tudás hatalom, és a veganizmus ellen valójában nincsen egyetlen jó érv sem. Amint van elég tudásod – amit remélem, ez a könyv át tud adni –, kezvedben lesz a hatalom, és semmi sem fog tudni megállítani abban, hogy elkezdjed elültetni a magokat a családot és barátaid körében, vagy bárkiben, akivel a veganizmusról beszélgetsz.

TIPPEK A HATÉKONY KOMMUNIKÁCIÓHOZ

Mielőtt rátérnénk a kifogásokra, úgy érzem, fontos elmondanom, mely módszereket találtam a leghatékonyabbnak a beszélgetésekhez és a veganizmus terjesztéséhez, mivel a módszer rendkívül fontos, ha produktív beszélgetéseket szeretnénk folytatni az állatok érdekében.

Az egyik fontos dolog, amire emlékeznünk kell, amikor belemegyünk egy beszélgetésbe, hogy a partnerünk a veganizmust e beszélgetés alapján fogja megítélni. Ezért fontos, hogy racionálisak és higgadtak legyünk, mivel ha mi irracionálisnak tűnünk, akkor a másik embernek a veganizmus is irracionálisnak fog tűnni.

Akármennyire is frusztrálóak néha ezek a beszélgetések, fontos, hogy empatikusak, udvariasak és megértőek maradjunk, elvégre valamikor majdnem mindannyian ugyanezeket a kifogásokat használtuk, hogy miért ne legyünk vegánok. Ha ingerültnek tűnünk, vagy intellektuálisan, illetve erkölcsileg felsőbbrendűként viselkedünk, az csak taszítja a beszélgetőpartnerünket.

A figyelem és a látszólagos azonosulás a leghatékonyabb, amit tehetünk, így akikkel beszélgetsz, kevésbé érzik magát kényelmetlenül vagy elítélve - ezáltal igazán őszinte eszmecserét folytathatunk velük. Én mindig úgy teszek, mintha hallanék tőlük valami újat - ahelyett, hogy úgy tennék, mintha mindent tudnék. Vegyük komolyan minden érvüket, és logikusan megindokolva

cáfoljuk a kifogásaikat, ahelyett, hogy látványosan bosszúsan és haragosan reagálnánk.

A technika, amit a leghatékonyabbnak találtam a saját aktivizmusom során, az az, hogy egyszerűen tegyünk fel kérdéseket, ahelyett, hogy kész válaszokat adnánk. Ezt szókratészi módszernek nevezik, amit Szókratész görög filozófus dolgozott ki, és amit terápiához és tanácsadáshoz használnak. A kérdések feltevésével lehetővé tesszük, hogy beszélgetőpartnerünk saját maga jusson konklúzióra, anélkül, hogy megmondanánk neki, mit érezzen. Tehát ha olyan kérdéseket teszel fel, amelyek felszínre hozzák a képmutatást és a kognitív disszonanciát az állatokhoz való hozzáállásukban, segítesz, hogy ezt ők maguk ismerjék fel.

Ezzel a kérdező módszerrel a kritikus gondolkodást ösztönözöd, és beszélgetőtársad észreveheti saját ellentmondásait. Hatékony módja ez a magok elültetésének, mert az illető meg fogja kérdőjelezni a saját véleményét, és magától jön rá, hogy a tettei nincsenek összhangban az értékrendjével.

Pár példa arra, hogyan kérdezzünk ahelyett, hogy kész válaszokat adnánk:

„Szerinted az állatok bántalmazása helytelen?” - ahelyett, hogy: „Az állatok bántalmazása helytelen.”

„Van-e humánus módja annak, hogy megöljünk egy állatot?” - ahelyett, hogy: „Nem lehet humánusan megölni egy állatot.”

„Mit gondolsz, miért ad a tehén tejet?” - ahelyett, hogy: „A tehén azért ad tejet, hogy az utódját etesse.”

„Szerinted van különbség aközött, ha megeszünk egy kutyát, vagy ha megeszünk egy disznót?” - ahelyett,

hogy: "Nincs különbség között, ha megeszünk egy kutyát, vagy megeszünk egy disznót."

Egy másik példa - nemrég részt vettem egy Anonymous for the Voiceless eseményen (amely során vágóhídon készült jeleneteket vetítünk az utcán a járókelőknek, miközben a csapatból néhányan elbeszélgetnek azokkal, akik megállnak nézni a filmet), és miközben néztük egy férfival az egyik jelenetet, megkérdezte: „Tudjuk-e, hogy az állatok szenvednek?”. Ahelyett, hogy egyszerűen annyit mondtam volna, hogy: „Igen, természetesen szenvednek”, rámutattam a képernyőre, amin marhákat vágtak le éppen, és megkérdeztem: „Te mit gondolsz? Szerinted szenvednek ezek az állatok?” – „Igen, egyértelműen szenvednek.” válaszolta.

Javaslom, hogy csatlakozz egy olyan aktivista szervezethez, mint az Anonymous for the Voiceless, és meglátod milyen gyors ütemben fog fejlődni a kommunikációs képességed. *(Magyarországon keresd az „Earthlings Experience Hungary” vagy az „AV: Budapest, Hungary” csoportot Facebook-on.)*

SZERETHETED AZ ÁLLATOKAT, HA MEGESZED ŐKET?

Egy állatszerető világban élünk, valószínűleg senki nem mondana olyat, hogy nem szereti az állatokat. Igazából mindenki egyetért abban, hogy az állatokkal szembeni kegyetlenkedés rossz, és az állatkínzást büntetni kell. Ezért vannak azok a törvények életben, amelyek védelmezik az állatokat - vagyis bizonyos állatokat.



De hogy lehet egy állatbarátokból álló világ ugyanaz a világ, amely azt gondolja, hogy több mint 56 milliárd szárazföldi állat és nem kevesebb, mint 2,7 billió tengeri állat halála nem hogy elfogadható, de aktívan támogatja a rendszer fennmaradását, és közben azt is hiszi, hogy mindez etikailag rendben van?

Szóval szeretheted-e az állatokat, ha közben megeszed őket? A válasz az, hogy nem - persze hogy nem - hiszen a két elképzelés egymásnak ellentmond. Azt állítani, hogy szereted az állatokat, ha megeszed a húsuikat és a váladékaikat olyan, mintha azt mondanád: „Attól, hogy véresre verem a gyerekeimet, miért ne szerethetném őket?”. Ha egy bántalmazó szülő ilyesmit állítana, azt gondolnánk, hogy pszichopata. Ez elég jól szemlélteti „állatszerető” társadalmunk zavaros pszichológiáját és ideológiai paradoxonját, amely valójában nagyrészt állatfogyasztó.

Máshonnan megközelítve, ha szeretsz valakit, akkor a legutolsó dolog, amit szeretnél, hogy történjen vele, az az, hogy erőszakosan teherbe ejtsék, megkínózzák, meggyilkolják, majd megegyék. Nem hogy még fizess is érte. Ha szeretsz valakit, mindenáron megpróbálsz elkerülni, hogy rossz dolgok történjenek vele. Szóval, ha szereted az állatokat, akkor magától értetődő, hogy semmiképpen nem szeretnéd a lemészárolt testüket a tányérodon magad előtt látni.

Még egyszerűbben, ha egy húsevővel beszélsz és annak társállata van, kérdezd meg, hogy lehetségesnek tartaná-e, hogy úgy szeresse a kutyáját, hogy közben megcsónkítsa és lemészárolja őt.

Állatszeretőnek lenni annyi, mint szeretni, tisztelni, együtt érezni velük - mindegyikkel, nem csak azokkal, amelyekről a társadalom azt mondja neked, hogy szeresd. Igazán

állatszeretőnek lenni annyi, mint elismerni, hogy minden állat megérdemli a szabad, emberi elnyomástól mentes életet.

Azt gondolom, hogy az az elképzelés, hogy szeretheted az állatokat és közben megeheted őket, nem állja meg a helyét. Amikor egy nem-vegán azt állítja, hogy állatbarát, világíts rá a logikai ellentmondásra azzal a kérdéssel, hogy: „Szerinted lehetsz állatbarát, ha fizetsz azért, hogy bántalmazzák az állatokat?” - nagyon valószínű, hogy korábban még sosem gondolta végig az állatokkal kapcsolatos viszonyát ilyen módon.

AZ ÁLLATI TERMÉKEK FOGYASZTÁSA AZ ÉN SZEMÉLYES DÖNTÉSEM

„Tartsd tiszteletben a véleményem!”, „A húsevés az én személyes döntésem, ne erőltessd rám a nézeteidet!” - minden kifogás közül, amelyet az állati termékek fogyasztásának védelmére szoktak felhozni, talán ez a leggyakoribb. Valóban személyes választás az állatok megevése, vagy ennél összetettebb a kérdés?

Elég érdekes kifogás ez, mert valóban egy választásról van szó; az adott személy aktív módon dönt a halott testrészek és állati váladékok fogyasztása mellett, pont úgy, mint ahogy egy erőszaktevő aktívan választja az erőszak elkövetését, vagy egy rasszista a rasszizmust. A fenti logikát követve morálisan igazolható tett lenne megverni egy kutyát, vagy megrúgni egy macskát, mivel ezeket is személyes döntés elkövetni. Hasonló helyzetben tedd fel az adott személynek a következő kérdést: „Az, hogy valaki személyesen dönt arról, hogy bántalmaz egy kutyát, az erkölcsileg elfogadhatóvá teszi azt?”

Azok a nem-vegánok, akik ezt a kifogást hozzák, vagy teljesen eltávolodtak a ténytől, hogy az általuk fogyasztott állati termékek érző lényektől származnak, vagy annyira kevésre becsülik a megevett állatok életét, hogy nem tartják érdemesnek

az erről való elmélkedést, mivel úgy gondolják, hogy az állati termékek fogyasztása csupán személy szerint őket érinti.

Emiatt találja szemben magát egy vegán a „tartsd tiszteletben mások véleményét” kijelentéssel, mikor nem-vegánok informálásával próbálkozik. Azonban mi vegánok igenis tiszteljük annak az 56 milliárd szárazföldi állatnak a nézőpontját, akiket akaruk ellenére ölnek meg. Tiszteljük a tejipari tehének és a tojásukért tartott tyúkok nézőpontját is, akiket szexuálisan bántalmaznak, kihasználják, és eldobható árucikként kezelnek.

Tiszteljük évi 2-2.7 billió hal és egyéb tengeri állat véleményét, akiket kiszakítanak természetes élőhelyükről, és megfulladnak, vagy halálra zúzzák őket.



Tiszteljük a bundájukért élve megnyúzott, és a bőrükért, gyapjúért és tollukért bántalmazott, megkínzott és megölt állatok nézőpontját. Tiszteljük a tudósok és kozmetikai cégek által kegyetlen teszteknek alávetett állatok nézeteit is, akik egész életükben elképzelhetetlen fájdalomnak és szenvedésnek vannak kitéve.

Tiszteljük a megvert és megbüntetett állatok nézőpontját, akiknek cirkuszi trükköket és számukra természetellenes viselkedésformákat kell bemutatniuk a mi szórakoztatásunkra. Tiszteljük minden elnyomott, megkínzott és meggyilkolt állat nézőpontját.

Tiszteljük azoknak az embertársainknak a nézeteit, akik ebben a rendszerben szintén az állatok kihasználásának áldozatai, és annak a - valószínűleg hosszú életre vágyó - személynek a nézőpontját is, akivel éppen vitázunk, mivel törődünk az egészségével annyira, hogy elmondjuk: az állati termékek fogyasztása jelentősen növeli a rák, cukorbetegség, agyvérzés, időskori demencia, szívbetegség és sok más jelentős, az emberiséget sújtó betegség kialakulásának kockázatát.

Tehát mikor sértődötten azt mondják nekünk, hogy tiszteljük mások nézőpontját, felmerül a kérdés, hogy ők vajon a sajátjukén kívül kiét veszik figyelembe?

Ha kijelenthetik, hogy állati terméket enni személyes döntés, mi van az összes többi emberi és nem emberi teremtmény személyes döntésével, akiknek életét alacsonyabb rendűnek és jelentéktelennek tekintik, csak azért, hogy félelemből és halálból származó tetemeik fogyasztásával mérgezhessék magukat?

Etikailag nem elfogadható érv, hogy a gyilkos személyesen döntött a gyilkosság elkövetéséről. Morálisan nem elfogadható a szexuális erőszaktevés, csak mert az erőszakoló személyesen

döntött az erőszak elkövetéséről. Morálisan nem elfogadható egy kutya rugdosása és megverése, hiába döntött úgy az elkövetője, hogy összerúgja és megveri azt a kutyát. És morálisan nem elfogadható fizetni az állatok kihasználásáért és meggyilkolásáért, csak mert egy nem-vegán személyesen úgy döntött, hogy fizet az állatok kihasználásáért és meggyilkolásáért.

SZERETEM AZ ÍZÉT ÉS NEM TUDNÉK LEMONDANI RÓLA

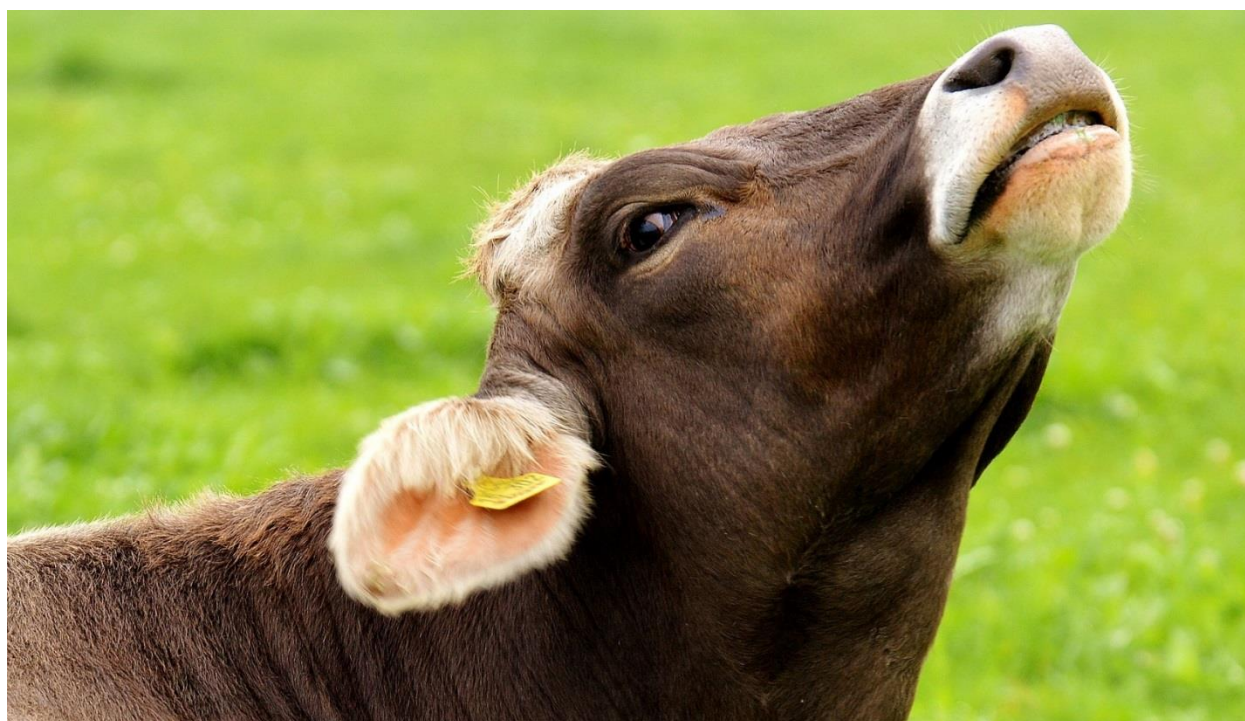
Lényegében az emberek legfőbb oka az állati eredetű termékek fogyasztására az, hogy szeretik az ízét. Én is így voltam vele, sőt, mint a legtöbb ember, kifejezetten imádtam az állati eredetű ételeket. Úgy vélem, az ízvilággal kapcsolatos kifogások leginkább zavarba ejtő része az, hogy egyértelműen beismerik: az egyéni ízléssel kapcsolatos személyes vágyak fontosabbak, mint az állatok életének morális súlya és a kétségtelenül rettenetes haláluk.

Azonban ez nem azt jelenti, hogy aki ezzel a kifogással él, azt gondolná, hogy az ő ízlelésbeli vágyai fontosabbak lennének, mint egy állat élete. (A legtöbb ember, akivel beszélek nem gondolja így.) Csupán arról van szó, hogy mivel még sosem vetették ezt fel nekik, nem kellett szembesülniük azzal, hogy a cselekedeteikkel az ízlésüket helyezik előbbre. Ezért amikor valaki azt mondja nekem: „Szeretem a hús ízét”, vagy „Nem tudnék sajt nélkül élni”, azt szoktam kérdezni: „Fontosabbak számodra az ízlelőbimbóid, mint egy állat élete?” A legtöbb ember nemmel felel, de ha azt mondják igen, mindenképpen kérdezd meg, hogy miért!

Az egyik fő probléma ezzel a kifogással, hogy megpróbálja a nem vegán étkezést helyesnek beállítani, mondván, nem tartozunk felelősséggel cselekedeteinkért, hiszen önző vágyaink túl erősek és nem tudjuk leküzdeni azokat, tehát morálisan nem felelünk a tetteinkért.

De hol húzzuk meg a határt? Megállná-e a helyét ez az érvelés a bíróságon, ha egy gyilkos azzal védekezne, hogy ő sosem tudna felhagyni a gyilkolással, hiszen túlságosan élvezi azt?

Az érzékszervi élvezet kevés, hogy valamit morálisan is megalapozottnak tekintsünk. Az a kellemetlenség, amit például a sajtról való lemondás jelent, távolról sem összemérhető azzal a szenvedéssel, amin egy tejelő tehén megy keresztül: rendszeresen kényszer-megtermékenyítik, majd újra és újra elveszik tőle a borját, miközben fájdalmas eljárással szivattyúzzák a tejét, amíg annyira le nem gyengül, hogy végül levágják.



Úgy vélem, hogy az egyik fő oka annak, hogy a vegánoknak nagyon nehéz ezt a kifogást hallaniuk, az az, hogy nem számít melyik termékről állítja valaki, hogy sosem tudná feladni, vagy hogy túlságosan szereti az ízét, az a nehézség és kényelmetlenség, ami az állati termékek elhagyásával járna számára, eltörpül a

fájdalom, szenvedés és félelem mellett, amin az állatoknak kell keresztül menniük.

Egy nem vegán étel 15 percre szól, de egy állat halála örökre. Miféle étel érhet annyit, hogy elvegyük érte egy egyén életét? Egy egyénét, aki rettegett; egy egyénét, aki szenvedett; egy kétségbeesett egyénét, aki nem érti, miért okoztunk neki ilyen elviselhetetlen mértékű szenvedést?



A haláltól való félelem nem az emberek sajátja. A legtöbben félünk tőle és reméljük, hogy békésen, fájdalommentesen, és a szeretteink körében ér majd minket. A legfélelmetesebb dolog, amit el tudunk képzelni, hogy megkínoznak, majd megölnek minket. Erről szólnak a horrorfilmjek, ez a legrosszabb rémálunk. Azonban ez nem csupán egy horrorfilm az évente lemészárolt állatok milliárdjai számára. Nekik ez nem egy olyan rémálom, amelyből felébredhetnek. Ez a valóság: a kín és a rettegés mind valóságos. Aztán meghalnak és örökre végük.

Képzeld bele magunkat az állatok helyébe, amikor megpillantják az őket megölni készülő embert. Ha elképzeld a félelmüket és a kétségbeesésüket, megértjük hogy az ízek nem igazolhatják ezt a felfoghatatlan szörnyűséget. Amikor olyannal beszélsz, aki az ízeket hozza fel kifogásként, ezeket a kérdéseket tedd fel neki:

„Nem gondolod, hogy az érzékszervi élvezet kevés tetteink erkölcsi indoklásához?”

„Morálisan elfogadható megölni egy kutyát, csak mert valaki szereti az ízt?”

„Mitől olyan különleges az ember, hogy az ízlésünket egy állat élete fölé helyezhetjük?”

„Szerinted elfogadható fájdalmat, szenvedést és halált okozni egy állatnak, aki próbálja elkerülni a fájdalmat, szenvedést és halált?”

„Ha mi nem szeretnénk, hogy kizsákmányoljanak és megöljenek bennünket, nem igazságtalan dolog kizsákmányolnunk és megölnünk másokat?”

Szintén fontos elmagyarázni, hogy senkinek sem kell lemondania az állati termékek ízéről. Ma már hatalmas és változatos kínálat áll rendelkezésünkre a sajtok, tejek, tojások és húsek vegán helyettesítésére. Fejtsd ki, hogy vegánként is ehetünk hamburgert, hotdogot, burrito-t, nachos-t, lasagnét, sajtos tésztát, curry-t, sajtos pizzát, süteményeket, tortákat, sajttortát, fagylaltot és minden elképzelhető ételt. *A magyaros konyha fogásai is elkészíthetők vegán módon, például a töltött káposzta, gulyás leves, körözött vagy a paprikás"csirke" - csirke nélkül.*

Magyarázd el, hogy vegánként ugyanolyan ízű és állagú ételeket eszünk, mint korábban, csak most már növényi

alapanyagokból készülnek. Nincsenek benne halott testrészek, porcok, koleszterin, hormonok vagy antibiotikumok. Szintén nagyon hasznos elmondani, hogy hol lehet beszerezni ezeket a termékeket, például tojás nélküli durum tészta már mindenhol kapható - *a Spar üzletekben megjelent a sajátmárkás Veganz termékcsalád, az Aldi és a Lidl üzletekben hummusz, tofu, vegán szendvicsskrémek, vegán majonéz és a TESCO-ban, Auchanban is számos vegán termék található, általában külön hűtőben a speciális élelmiszerek között (vegán sajtok, szendvicsskrémek, joghurtok, felvágott jellegű termékek), mirelit falafelek és zöldségfasírtok, vegán fagylaltok. A DM-ben, (DrogerieMarkt), a Müllerben és más drogériákban is tekintélyes mennyiségű vegán terméket kínálnak (vegán édességek, vegán vitaminok, táplálékkiegészítők, speciális lisztek) Emellett a bioboltok is tartanak vegán termékeket, növényi tejet, tejszínt már számos közértben is lehet kapni, illetve bizonyos termékeket webshopokból is megrendelhetünk (v-expressz.hu, bijo.hu).*

Szerintem arról is érdemes beszélni, hogy melyik éttermekben vannak vegán fogások, hogy a vegánságot a lehető legkönnyebbnek és legelérhetőbbnek mutassuk be. *Néhány kiváló magyarországi példát találhatunk a <http://veganinja.hu/vega-es-vegan-ettermek/> oldalon.*

AZ ÁLLATOK IS MÁS ÁLLATOKAT ESZNEK

Amikor azt az elgondolást tárjuk az emberek elé, hogy az állatok fogyasztása csupán az ízért, nem pedig a testünk táplálásáért történik, akkor az egyik legáltalánosabb kifogás, amit a vegánok hallanak, hogy "de az állatok is más állatokat esznek, akkor mi miért ne tehetnénk?"

Amennyire igaz, hogy egyes állatok valóban megesznek más állatokat, épp annyira érdemes arról beszélni, hogy ez a kifogás miért nem állja meg a helyét.



Először hasonlítsuk össze a mindenevők anatómiáját az emberével. A mindenevők éles karmokkal és hatalmas tépőfogakkal rendelkeznek, a mi kezünkkel és tompa szemfogainkkal szemben. Mikor láttál utoljára egy embert négykézláb rohanni, amint egy élő állat húsát tépi? A mindenevőknek továbbá rövid beleik vannak, amelyek ideálisak a hús emésztéséhez, míg az embernek hihetetlenül hosszú a bélrendszere, amely nem ideális a hús megemésztésére – ez vezet székrekedéshez és vastagbélrákhoz! A mindenevők és a ragadozók gyomrában nagyon erős sósav van, amely ideális a nyers állati hús emésztésére, ellentétben a mi gyomrunkban található gyenge savval. Ez meg is magyarázza, miért gyanakodhatunk ételmérgezésre, ha kevésbé jól megfőtt húst eszünk.

Olyat nem látsz, hogy egy oroszán ellenőrizné a vacsoráját, hogy rendesen megfőtt-e, egészen a közepéig. Azt sem láthatod, hogy kiválogatja, hogy az állat melyik részét egye meg. De láthattál már az újságban megbotránkoztató cikket arról, hogy agyvelő került a KFC-s csirkeszárnyak közé. Ilyenkor egy másodpercre összeomlik az illúzió, és az emberek kénytelenek szembenézni a nyomorult valósággal, hogy a húsételük honnan származik: egy élő, lélegző és érezni képes állatból. Egy igazi mindenevőt nem undorítja a nyílt, vérző seb.

Gondolj arra, hogy ha egy élő csirkével és egy almával zárnának be egy szobába, biztos, hogy előbb az almát ennéd meg. Mert az élő állat látványa nem gerjeszt bennünk étvágyat és nem akarjuk elpusztítani és széttépni – de egy alma látványa bizony meghozza az étvágyunkat.

Továbbá, bár egyes állatok más állatokat esznek, sokkal több növényevő állat van, mint ragadozó. De mindettől függetlenül, egyáltalán mi köze van más állatok viselkedésének az emberi viselkedéshez? Vannak állatok, amelyek megerőszik és

megölik egymást, ez felmenti az embereket ezeknek a tetteknek az elkövetése alól? Ha egy nem-vegán ezt a kifogást használja, tedd fel a következő kérdést neki: „Ha a vadon élő állatok megölik egymást, ez erkölcsileg feljogosít minket arra, hogy megöljük egymást?”.

Mi több, az oroszlánokról feljegyezték, hogy megölték a saját kölykeiket, így a nem-vegán logikát alkalmazva el kéne fogadnunk, hogy az emberek is megölik a gyermekeiket, ahogy azt más állatok is teszik. Ebben a helyzetben kérdezd meg beszélgetőpartnered: „Szerinted bölcs dolog az erkölcsünket a vadon élő állatok viselkedésére alapozni?”.

Az állatok egyébként maguk ölik meg az ételüket, számukra az ölés nem olyan traumatizáló, mint az embernek, aki gyakran inkább fizet, hogy valaki más öljön helyette. Ha természetesen húsevésre lennénk teremtve, akkor nem lenne kifogásunk az állatok megölése ellen. Nem rejtenénk el az igazságot a gyermekeink előtt sem, nem gondolnánk, hogy a vágóhidak valósága túl megrázó egy gyerek számára.

Más állatok szükségből gyilkolnak, míg az emberek nem, sőt, tulajdonképpen az állatok megevése hihetetlenül káros az egészségünkre. Az emberek azért ölnek állatokat, mert élvezik az ízüket, annak ellenére, hogy ez ellenkezik az alapvető morális elveinkkel. Sok ember ellenzi az állatok kizsákmányolását, amikor kutyaviadalról vagy vadászatról van szó, mert ezek szükségtelenek és csak az ember élvezetét szolgálják, de mégsem ismerik fel, hogy az állatok megevése is szükségtelen és csak az ember élvezetét szolgálja. Fontos, hogy megpróbáljuk, és rá is vegyük az embereket arra, hogy összekapcsolják a kettőt, így azt is megkérdezheted nem-vegán beszélgetőpartneredtől: „Szerinted az ember ragadozó?”, aztán mondd ezt: „Ha nem kell húst enned, akkor miért csinálod?”. Ha azt mondják, hogy azért, mert szeretik

az ízet, akkor kérdezd meg: „Az ízlelőbimbóid számodra fontosabbak, mint egy élet?”. Látod, a kifogások köre úgy forog körbe, mint a körhinta!

Annyira hihetetlenül ironikus, hogy mennyivel felsőbbrendűnek látjuk magunkat az állatoknál, de amikor a felsőbbrendűségi érv többé nem elég hatékony kifogás az élőlények legyilkolásához, akkor hirtelen úgy állítjuk be magunkat, mintha egyszerű vadállatok lennénk, akik az ősi ösztöneik szerint élnek.

Akkor mik is vagyunk tulajdonképpen: felsőbbrendűek az állatoknál, vagy mi magunk is csak állatok? Mindkettő egyszerre nem lehetünk.

ÁLLATI TERMÉKEKET KELL ENNÜNK A TÁPANYAGOK MIATT

Igen frusztráló azt a kifogást hallani vegánként, hogy állati termékeket kell ennünk, hogy egészségesek legyünk, hiszen mi magunk vagyunk rá az élő bizonyíték, hogy ez nem igaz. Az emberek többsége azonban valóban azt hiszi, hogy az állati termékek olyan tápanyagokat tartalmaznak, amelyeket máshonnan nem tudunk beszerezni, és amelyekre szükségünk van az egészséges és hosszú élethez. Hiszen kell, hogy legyen valami nyomós oka annak, hogy ennyi rettenetes dolgot teszünk az állatokkal, ugye?



A legfontosabb tápanyagok, amelyek a nem-vegánokkal folytatott beszélgetések során szóba kerülnek, az a fehérje, a vas, a kalcium, és ha egy kicsit tájékozottabbak, akkor a B12 vitamin. Javaslom, hogy nézd meg Bite Size Vegan videóit, és Dr. Michael Greger alábbi négy videóját, és jegyezd meg a lényegi információkat.

- 1) Fehérje: Dr. Michael Greger a nutritionfacts.org-tól
- 2) Vas: Dr. Michael Greger a nutritionfacts.org-tól
- 3) Kalcium: Dr. Michael Greger a nutritionfacts.org-tól
- 4) B12: Dr. Michael Greger a nutritionfacts.org-tól

Elég könnyedén legyőzhetsz egy nem-vegánt a táplálkozásról szóló vitában, ha elmagyarázod neki, hogy az Amerikai Dietetikusok Egyesülete és a Brit Dietetikusok Egyesülete, amelyek a legnagyobb táplálkozási és étkezési szakmai egyesületek az adott országban, egyhangúan kijelentették, hogy a növényi (vegán) étrend táplálkozási szempontból megfelelő és biztonságos az élet minden szakaszában, beleértve a terhességet is. Ez azt jelenti, hogy hivatalosan elismerték, hogy a növényi étrend tartalmaz minden szükséges tápanyagot, az állatok és a váladékaik fogyasztása nélkül is. A fehérje, a vas, a kalcium és minden egyéb tápanyag, amelyet állati termékekhez társítunk, könnyen hozzájuthatunk az állatok kizsákmányolása nélkül.

Mi a közös a világ legnagyobb és legerősebb szárazföldi állataiban, az elefántban, az orrszarvúban és a vízilóban? Mindannyian növényevők. De kinek jutna eszébe, hogy egy elefánt fehérjehiányos, vagy hogy az orrszarvúnak gyengék a csontjai?

Mi a helyzet a gorillával? Az emberi DNS körülbelül 98%-ban megegyezik a gorilláéval, és a gorilla növényevő. De láttunk már

fehérjehiányos gorillát? Hogyan tudna egy nálunk sokkal erősebb állat, akinek majdnem ugyanolyan a DNS-e mint a miénk, minden szükséges tápanyagot megkapni a növényekből, ha mi emberek erre nem vagyunk képesek?



Valójában az állati termékek fogyasztása összefügg a legfőbb egészségügyi problémáinkkal és betegségeinkkel: a szívbetegség, a 2-es típusú cukorbetegség, különböző típusú rákos megbetegedések, az agyvérzés, a magas vérnyomás, a demencia és a csontritkulás elválaszthatatlanul összekapcsolódik az állati eredetű termékek fogyasztásával, és közülük sok kezelhető, sőt akár vissza is fordítható növényi alapú életmódra váltással. Javasoljuk beszélgetőpartnerünknek, hogy nézze meg a "How not to die" (YouTube) videót (*magyar felirat bekapcsolható*) és a "What

the Health" (magyarul „Mi a fene az az egészség?”) című filmet (Netflix, Youtube).

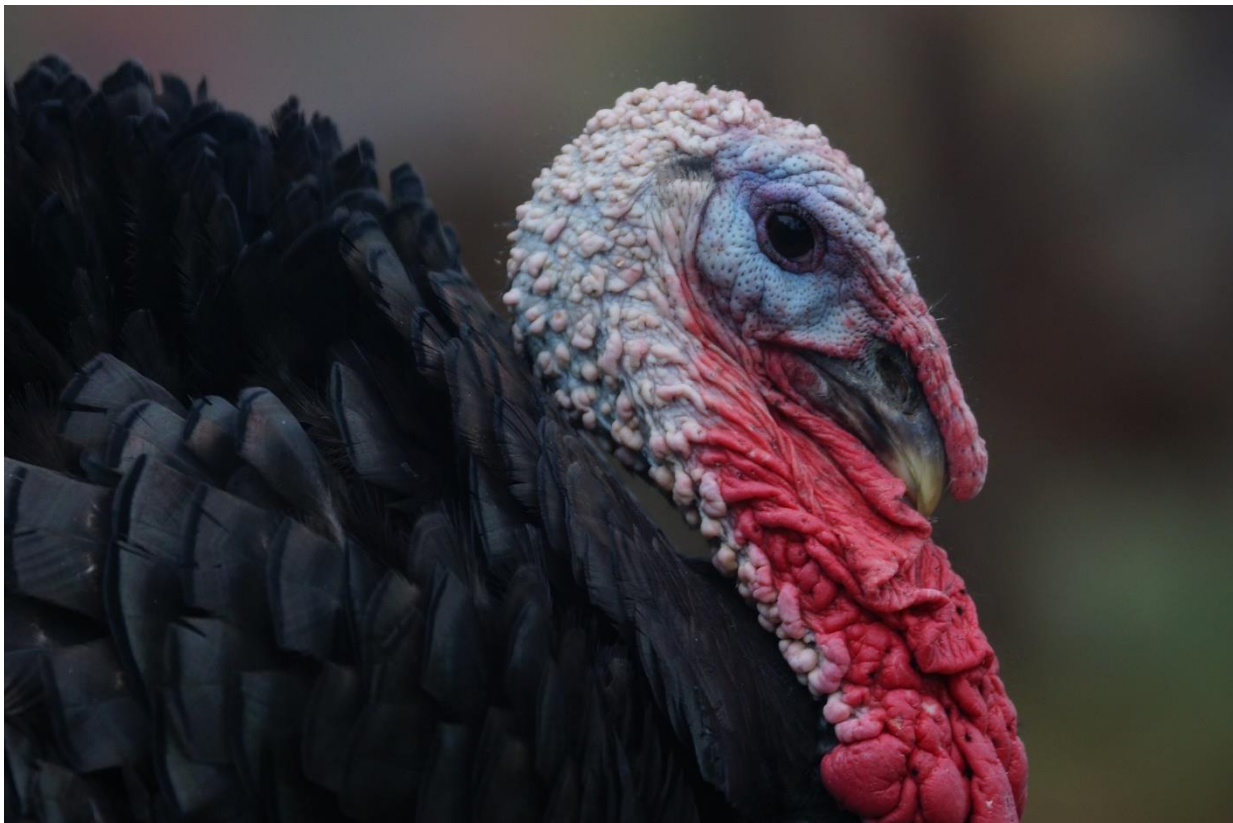
Rengeteg világszerte ismert sportoló növényi táplálkozású, többek között Németország legerősebb embere, Patrick Baboumian, NFL játékosok, mint például David Carter, súlyemelők, mint Kendrick Farris és boxolók, mint David Haye. Hivatkozhatunk ezekre a sportolókra a nem-vegánokkal folytatott beszélgetésekben.

Kérdezd meg beszélgetőpartnered, hogy feltétlenül szükséges-e, hogy állatokat és a váladékaikat fogyasszunk - erre a fenti információk tudatában nem válaszolhat igennel. Ezután megkérdezheted: „Akkor ez nem jelenti-e azt, hogy amit az állatokkal teszünk, az szükségtelen kegyetlenség?”.

AZ ÁLLATOK FOGYASZTÁSA A KULTÚRÁNK ÉS A HAGYOMÁNY RÉSZE

Való igaz, hogy évszázadok óta fogyasztunk húst, de vajon ez önmagában indokolja-e ennek a szokásnak a fennmaradását?

Vajon az, hogy „a húsevés hagyomány”, elegendő ok és kifogás-e arra, hogy ne váljunk vegánná ?



A rabszolgaság intézménye, csakúgy mint a nők elnyomása is hagyomány része volt - de ez önmagában igazolná is ezeknek a szokásoknak a helyességét? Azt hiszem (és remélem), hogy a legtöbben erre nemmel válaszolnának. Ha az emberiség makacsságból és tudatlanságból minden változás elől elzárkózott volna a történelem során, sosem tudtunk volna megfelelően fejlődni és alkalmazkodni.

Mi a helyzet a női nemi szervek megcsonkításával? Évszázadok óta alkalmazzák nőkön, valamint mélyen a hagyományba ágyazott szokás, mégis kétségkívül elfogadhatatlan. Azzal a kifogással élni tehát, hogy állatokat enni a hagyomány része - ezáltal elfogadható - azt jelentené, hogy a nők megcsonkítása is az. Látható, hogy a fenti logika hibás, hiszen mindkét szokás borzalmas, és a hagyománnyal való takarózás nem igazolja egyiket sem.

Másik két példával élve a fenti logika alapján, amelyeknél ugyanúgy állatok az áldozatok: a bikaviadalok, illetve a Tajdzsiban rendezett delfinmészárlás is tradicionálisak - ez azt jelentené, hogy folytatnunk is kell őket?

A minden évben megrendezett yulini - és a Boknal Kutyahúsfesztiválon kutyák és macskák ezreit ölik meg és fogyasztják el, mindkettő a hagyomány része, a nyugati világban mégis undort keltenek. Mikor az emberek a hagyományokat hozzák fel példaként és érvként arra, hogy miért természetes dolog állatokat enni, felteszem a kérdést: „A yulini kutyahúsfesztivál az ott élők hagyományának része, akkor tehát kutyákat és macskákat mészárolni elfogadható?”

Ami a kulturális identitásunkat illeti: miért volna szükséges ártatlan lények lemészárlásával ünnepelnünk kultúránk nevezetes eseményeit, amikor ezt megtehetnénk zenével, tánccal és

közösségi eseményekkel? Miért az állatok fogyasztása mellett kapcsolódunk egymással, ahelyett, hogy felismernénk és elismernénk, hogy mindannyian testvérek vagyunk, ugyanazon a Földön élünk, ugyanazon bolygón osztozva? Ugyan nem egyforma, de egyenlő testvérekként.

A kulturális szokások a múltbeli hibáinkhoz láncolnak minket. Ha az emberiség valaha fel akarja adni az állatok kihasználását, muszáj eltörölnünk a hagyomány mindennemű koncepcióját, mivel az az egó építménye, amely generációról generációra akadályozza és lehetetlenné teszi a változást. A hagyomány ténye sosem lesz elfogadható indoka a fajunk által elkövetett tetteknek, kiváltképpen nem az érző lények folytatólagos gyilkolásának és elfogyasztásának.

Ha egy nem-vegán a hagyományt hozza fel kifogásként, tedd fel neki a következő kérdéseket:

„A nők megcsonkítása erkölcsileg elfogadható, csak mert hagyomány?”

„A japán delfinmészárlás erkölcsileg elfogadható, csak mert hagyomány?”

„A bikaviadal erkölcsileg elfogadható, mert a hagyomány és kultúra része?”

„Ezeket figyelembe véve, a hagyománytól és kultúrától kellene erkölcsi iránymutatást várnunk?”

ŐSEINK IS ÁLLATOKAT ETTEK / FEJLŐDÉSÜNK ANNAK KÖSZÖNHETŐ, HOGY ÁLLATOKAT ETTÜNK

Amikor a veganizmusról beszélgetünk, az egyik legfurcsább, mégis leggyakrabban használt erkölcsi kifogás az állatok legyilkolására az, hogy az őseink is ezt tették. Gyakran halljuk az embereket azt mondani, hogy „nem lennél itt, ha az őseink nem ettek volna húst”, amely nem feltétlenül helytelen, de miért határozzuk meg saját erkölcsi felfogásunkat azon az alapon, hogy az őseink hogyan cselekedtek? Egyszerű lényekről beszélünk, akiknek fogalmuk sem volt a modern kori erkölcsről és minden következmény nélkül olyan teljesen etikátlan dolgokat követtek el, mint a gyilkosság és a nemi erőszak.

De most tényleg! Ha elfogadható az, hogy állatokat eszünk, csak mert a barlanglakó is így tett, akkor erkölcsileg indokolt az erőszak és a gyilkosság is?

Kérdezd meg beszélgetőpartnered, hogy: „Tényleg úgy gondolod, hogy okos dolog erkölcsi felfogásunkat a primitív elődeink cselekedeteire alapozni?” vagy: „Ha erkölcsileg igazolt állatokat enni, csak mert valaha az elődeink is ezt tették, akkor az azt jelenti, hogy erkölcsileg teljesen indokolt egymást megölni, ahogy az őseink is tették?”

Ha a nem-vegánok tényleg úgy akarnának élni, ahogy az őseink, akkor – az alkalmi rovarfogysztást leszámítva – túlnyomórészt vegán étrendet kellene követniük. Továbbá a szabad ég alatt kellene aludniuk, nem használhatnak semmilyen technológiát, primitív, kezdetleges nyelven kellene beszélniük, legnagyobb izgalmuk a tűz csiholása lenne és a vérfertőzőses tapasztalatok sem lennének ritkák.



Az „ősember” kifogáshoz hasonlóan, a „mindig is ettünk húst” érvet hozzák fel gyakran az emberek. A múltban keresni az iránymutatást visszafejlődés volna. Az, hogy hogyan éljünk és mi alapján határozzuk meg a tetteink helyességét, nem származhat pusztán abból, hogy milyen régóta csináljuk őket. Nyilván nincs rendben az, hogy csak azért, mert a múltban gyakorlat volt, még mindig fenntartsuk a rabszolgaságot és a faji megkülönböztetést.

Ha bárki is felhozza azt az érvet, hogy „mindig is így csináltuk”, elmondhatod neki, hogy volt idő, amikor elfogadott volt a nőket a férfiaknál alacsonyabbrendűnek tartani, és nem gondolták, hogy ez változni fog, mégis sokat változott az idők során.

Szorosan kötődik az „őseMBER” kifogáshoz az az elgondolás, hogy a hús fogyasztása segítette elő a mai ember kifejlődését, és ez adja az erkölcsi alapot arra, hogy folytassuk az állatok megevését.

Közismert és általánosan elfogadott tény, hogy mi azon főemlősökből fejlődtünk ki, akik túlnyomóan gyümölcsökön, olajos magokon, leveleken és időnként rovarokon éltek, és az étrendünk úgy változott és fejlődött, ahogy a környezet, ahol éltünk.

Gyakran emlegetik, hogy az, hogy ilyen intelligensek vagyunk, a hús fogyasztásának köszönhető. Sok nem-vegán állítja, hogy ez segített bennünket a fejlődésben és a formálódásban. Még ha ez igaz is, ennek semmi köze a mai kor emberének szokásaihoz, hiszen az agyunk nem fejlődik minden alkalommal, amikor Big Mac-et eszünk, és akkor sem lépünk az evolúció magasabb szintjére, mikor belépünk a *KFC*-be. Sőt, éppen ellenkezőleg.

Ahogy már volt szó a táplálkozásról szóló fejezetben, az állati termékek fogyasztása valójában nem támogatja egészségünket. Ennek megfelelően olyan ételek fogyasztása, amelyek negatív hatással vannak az egészségünkre nem tekinthetőek hasznosnak a fajunk evolúciójában. Állati termékek fogyasztása miatt fiatalabban halunk meg, mintha anélkül élnénk.

Az állattenyésztés több üvegházhatású gáz kibocsátásáért felelős, mint a teljes közlekedési rendszer, továbbá a legfőbb oka az esőerdők kiirtásának, óceáni halott zónáknak, fajok kihalásának, a talaj felső rétegének eróziójának, az

elsivatagodásnak, és egy számos más környezeti problémának. Ezt figyelembe véve nyilvánvalóvá válik, hogy a jövőnk nagyrészt tőlünk függ, és leginkább azzal tudunk tenni érte, hogy nem eszünk állatokat. Az ENSZ nyilatkozata szerint a klímaváltozás legrosszab hatásainak elkerülése érdekében a világ növényi étrendre való váltására van szükség. (<http://www.cowspiracy.com/facts/>)

Más elméleteket is ismerünk arra vonatkozóan, hogy mitől fejlődött őseink agya. Az első az, hogy az ember elkezdett magas keményítőtartalmú főtt és még több szénhidrátban gazdag ételt fogyasztani. Ezeknek a keményítőknak rendelkezésre kellett állniuk, mert az agy a vércukor 60 %-át felhasználja. Ilyen magas szintű glükózigényt valószínűleg nem lehetett volna alacsony szénhidráttartalmú étrenddel kielégíteni.

A másik elmélet, hogy a tudati fejlődésünk hallucinogen gombáknak köszönhető, ami lehetővé tette számunkra, hogy hozzáférjünk az agyunk korábban nem használt részeihez, és így segített hozzá, hogy tudatosabbá és intelligensebbé váljunk.

Kétségtelen, hogy az állatok megevése hozzájárult túlélésünkhöz élelemhiány idején. De ahogy a mai világban nem indokolja a rabszolgaság létét az, hogy több társadalom is kezdetben rabszolgaságra épült, úgy az a tény, hogy a múltban az állatok elfogyasztása tette lehetővé a túlélésünket, nem igazolja az állatok megevését a mai világban.

Napjainkban nincs szükség arra, hogy az állatokat, vagy váladékaikat fogyasszuk, amivel megrövidítjük élettartamunkat, tönkretesszük bolygónkat és elképzelhetetlen méretű szükségtelen kárt okozunk ártatlan élőlényeknek.

HA NEM ENNÉNK ÁLLATOKAT, TÚLNÉPESEDNÉNEK ÉS/VAGY KIHALNÁNAK

Első ránézésre kifejezetten viccesen hangzik ez a kifogás, de úgy gondolom, hogy akár még jogosnak is tűnhet, ha nem ismered a választ. Ez a kifogás abból az ötletből fakad, hogy ha abbahagynánk az állatok fogyasztását, akkor vagy mindet egyszerűen szabadon engednénk és tönkretennék a környezetünket, vagy mindet levágnánk és eldobnánk.



Ahhoz, hogy megcáfoljuk ezt a kifogást, mindössze azt kell megmutatnunk, hogy az állattenyésztés a kereslet-kínálat rendszerében működik, azaz ha megvesszük a termékeket, azzal kifejezzük az igényünket. A gazdák csak annyi állatot tenyésztene, amennyit el is tudnak adni, annál többet anyagilag nem érné meg nekik. A világ nem lesz egyik napról a másikra vegán, hanem egy hosszú, fokozatos folyamat fog lezajlani. Ez azt jelenti, hogy ahogyan egyre több ember lesz vegán, egyre kevesebb állatot fognak tenyésztetni a veganizmus terjedésével arányosan.

Ahogy a mozgalom nő, ez a folyamat is folytatódik, tehát amikor végül egy vegán világban találjuk magunkat, a gazdák egyszerűen nem fognak többé állatokat tenyésztetni. Ennek értelmében soha nem fogunk olyan helyzetbe kerülni, ahol állatok milliárdjait eresztjük ki a vadonba, vagy visszük őket vágóhidakra, hogy levágjuk és eldobjuk őket.

Még azt is hallottam nem-vegánoktól, hogy: „Nem vegán vegánnak lenni”, mert állatok milliárdjait kellene levágni, de amint alkalmazzuk a kereslet-kínálat logikáját erre a kifogásra, könnyen érthetővé válik, hogy ez az állítás hamis.

A beszélgetés ezután gyakran azzal folytatódik, hogy beszélgetőpartnerünk azt állítja, hogy ebben az esetben a szóban forgó állatok ki fognak halni. Ez valóban egy érdekes érv, mivel értelemszerűen ezeknek az állatoknak a száma exponenciálisan csökkenni fog a kihalás közeléig. Ezt az érvet többféleképpen is nézhetjük: először is, az állatok, amelyeket fogyasztunk és kihasználunk tenyésztett állatok, mind házasítottak és valamilyen módon manipuláltak, ami azt jelenti, hogy soha nem is kellett volna létezniük.

A tejiparban a tehenek arra lettek tenyésztve, hogy tízszer annyi tejet adjanak, mint természetesen. A tojók pedig évente akár 300 tojást is tojnak a természetesnek számító 10-20 helyett. A broilercsirkék abnormálisan nagyra nőnek hihetetlen sebességgel, a juhok pedig úgy lettek kiválasztva, hogy sokkal több gyapjút növecszenek és gyakran több bányát szüljenek, mint természetesen.

Ezen változások miatt nagyon valószínűtlen, hogy ezek az állatok képesek lennének maguktól túlélni a vadonban, és emiatt szükségük lenne az emberekre, hogy gondoskodjanak róluk. Végössorban között kell majd választanunk, hogy egészséges populációt tartunk fent ezekből az állatokból, vagy azt tartjuk etikusabbnak, hogy ne létezzenek tovább, és helyettük hagyjuk az ökoszisztémát visszatérni természetes állapotába. Elméletben arra is lehetőségünk lenne, hogy a vadállatokat visszajuttassuk a természetes élőhelyeikre, mivel nem lenne tovább szükségünk ekkora területekre az állattartáshoz.

Természetesen továbbra is léteznének menhelyek, ahol a mentett állatoknak lehetőségük lenne hátralevő életüket leélni és továbbra is sok ember szánna szívesen idejét és pénzét arra, hogy ezekről a (haszon)állatokról gondoskodjanak és ellássák őket.

Úgy gondolom, azt is fontos megjegyezni, hogy ezek közül az állatok közül sokan nem őshonosak azokban az országokban, ahol tenyésztik őket. Például a juhok nem őshonosak Amerikában és nem kellene ott lenniük, és sajnós a természetes vadvilágnak kell szembenéznie ennek a következményeivel, mivel az ő élőhelyüket pusztítják el, hogy helyet csináljanak a mezőgazdasági területeknek. Az őshonos vadállatokat gyakran vadásszák és megölik, ezzel óvva a nyáját.

Úgy gondolom, hogy ha valaki megemlíti a kihalást, fontos megjegyezni, hogy az állattenyésztés a fajok kihalásának fő oka és hogy most folyik az elmúlt 65 millió év legnagyobb tömeges kihalása. Szóval, ha tényleg aggódnak a fajok kihalása miatt, akkor vegánnak kellene lenniük!

AZ EMBERI JOGOK FONTOSABBAK

Vicces, amikor megemlíted, hogy vegán aktivista, vagy akár csak egy állatjogokat támogató ember vagy, az emberek hirtelen a legbuzgóbb humanitáriusokká válnak. Azonnal jön a: „De nem kellene inkább emberi problémákra koncentrálnunk?” kifogás, mintegy dacos igazolás arra, hogy ehessenek állati termékeket. De tényleg elfogadható az az indok, hogy előbb az emberi problémákat kellene megoldanunk?



A legnagyobb probléma ezzel a kifogással, hogy bármire alkalmazható. Ha például azt mondaná valaki, hogy: „Szerintem nagyon fontos lenne a hajléktalanok kérdésével foglalkozni” te

mondanád, hogy: „De nem kellene előtte Szíria problémáit megoldanunk?”, vagy „Úgy vélem, hogy meg kellene oldanunk a mozgássérültek csökkenő támogatását” erre válaszolnánk, hogy: „Nem kellene inkább a bangladesi ruhaiparban dolgozó munkások jogaival foglalkoznunk?” Ezek a problémák mind megoldásra várnak, és sehova nem jutunk el azzal, hogy kevésbé tartjuk fontosnak az egyiket, mint bármelyik másikat.

Vegánnak lenni egyszerű: nem eszel állati terméket, nem hordasz állati bőrt, nem vásárolsz állatokon tesztelt kozmetikumot és nem támogatsz semmilyen állati kizsákmányolást. Lehetsz egyszerre önkéntes egy hajléktalanszállón és vegán, illetve építhetsz iskolákat, kórházakat elszegényedett országokban, miközben még mindig vegán vagy. Vegánnak lenni passzív tevékenység, nagyon keveset követel az embertől.

Ennek a kifogásnak egyik legfontosabb jellemzője, hogy rávilágít arra a sok emberben levő meggyőződésre, miszerint az ember nem állat, hanem tőlük elkülönülten, vagy hozzájuk képest felsőbbrendűként létezünk. Nyilvánvaló vádirata ez fajista szemléletű társadalmunknak.

Mindezen felül, amit a legtöbb nem-vegán képtelen észrevenni, hogy ha mindannyian vegánokká válnánk, nem egyszerűen csak az állatok kizsákmányolását szüntetnénk meg, hanem véget vetnénk néhány napjainkra jellemző különösen fontos, fajunkat érintő emberi jogi kérdésnek is.

Jelenleg megközelítőleg 12 milliárd ember számára elegendő élelmiszert termelünk, és mégis legalább 7 és fél milliárd, megközelítőleg 800 millió ember éhezik az élelmiszerhiánynak köszönhetően. Olyan élelemről beszélünk, amely rendelkezésünkre áll, csak éppen nem-humán állatokkal etetjük meg, hogy aztán mi ehessük meg az állatok húsát. Valójában csak az USA-ban termelt

gabonával megoldhatnánk ennek a 800 millió embernek a táplálását, de helyette ezt az állatokkal etetjük meg.

Ráadásul az éhező gyermekek 82 %-a azokban az országokban él, ahol a haszonállatok számára termelik az élelmet. Vegánra váltással véget vethetnénk ennek az igazságtalan élelmiszer elosztásnak. Ha mindannyian vegánokká válnánk, megszüntethetnénk a bevándorló munkások és szegénységben élő emberek kizsákmányolását is, akik szükségből dolgoznak vágóhidakon, és foglalkozástól függetlenül közülük kerülnek ki legmagasabb arányban az öngyilkos, kábítószerrel és a drogokkal visszaélő, poszt traumatikus stressz szindrómában, depresszióban és szorongásban szenvedő emberek.

Ha mindannyian vegánokká válnánk, megszüntethetnénk Indiában, Bangladesben és több más harmadik világbeli országban élő nyersbőr feldolgozással foglalkozó emberek kizsákmányolását, ahol a dolgozók 90%-a hal meg 50 éves kora előtt, és a bőrgyártáshoz szükséges mérgező anyagoknak köszönhetően születnek súlyosan fogyatékos gyermekek.

Ha mindannyian vegánokká válnánk, megszüntethetnénk az Amazóniában élő törzsi csoportok kizsákmányolását, akik közösségeit elszakították az otthonuktól és lerombolták, csak azért, hogy az állattenyésztési ágazatok hozzáférést kapjanak az esőerdők helyéhez.

Amikor vegán lesz valaki, újra kapcsolódik a benne lévő veleszületett együttérzéssel. Ha mindannyian vegánokká válnánk, a társadalom természetes módon válna szeretővé és jámborrá. Hogyan is tudnánk más embereket bántani, ha mint társadalom azt gondolnánk, nem etikus, akár egy csirkének is szenvedés okozni?

Amikor azokkal a megdöbbentő tényekkel szembesülünk, amelyek rámutatnak, hogy mekkora mértékű emberi kizsákmányolás szükséges ahhoz, hogy állati termékeket együnk és viseljünk, nyilvánvalóvá válik, hogy az állatok szenvedését az emberi szenvedéshez épest lebecsülni, bizony nem indokolt, sőt helytelen.

Az a kifogás, hogy: „Nem kellene inkább emberi problémákra koncentrálnunk?” nem fogadható el, mert vegánként mi az emberi kérdésekre is koncentrálnunk.

Ha zavar minket az emberek szenvedése, akkor vegánná kell válnunk.

Ha szembekerülnénk egy ilyen érvvel, akkor kérdezzük meg:

„Nem tartod furcsának, hogy elegendő élelmünk van 56 milliárd szárazföldi állat etetésére, mégis 800 millió ember éhezik?”

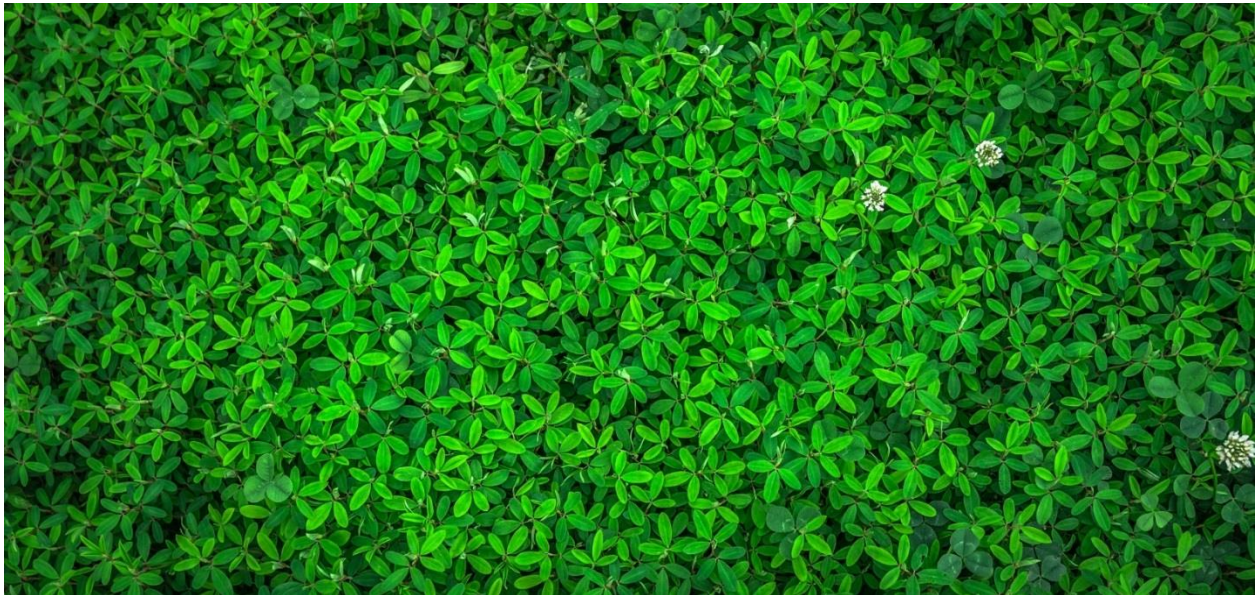
Vagy,

„Hogy lehet, hogy a Közel-Keleten dúló háború, vagy a hontalanul élő emberek miatt érzed magad feljogosítva arra, hogy fizess valakinek azért, hogy megöljön egy állatot?”

A NÖVÉNYEK IS ÉREZNEK

Ezzel az érvelssel sokkal gyakrabban találkozom, mint valaha is gondoltam volna. Amikor még nem voltam vegán, egyszer sem jutott eszembe, hogy a növények fájdalmat érezhetnek és szenvedhetnek, amikor megesszük őket, viszont mióta vegán lettem, valamiért folyton ezt mondogatják nekem.

Értelemszerűen, először is kérdezzük meg a tudományt, hogy mi ezzel a helyzet. Egy növénynek nincs központi idegrendszere, se fájdalom érzékelő receptorai, se agya, ami azt jelenti, hogy anatómiailag nem képes arra, hogy fájdalmat érezzen.



Gondoljuk végig azt is, hogy az emberek és az állatok fájdalomérzetének elsődleges oka az, hogy valamilyen veszélyre vagy ártalomra figyelmeztessen, és az adott helyzetből való menekülésre késztesen. Na már most a növények nem tudnak

helyet változtatni, így a fájdalom elkerülhetetlen lenne a számukra, ami gyötrelmessé tenné minden növény életét. Felmerül a kérdés, hogy a növények vajon miért fejlesztettek volna ki egy ilyen szörnyen megterhelő és ártalmas tulajdonságot, hiszen ez szembemegy az evolúció alapvető céljával.

Ha pedig a „növényeknek is fáj” érvet kreacionista szempontból nézzük, akkor miért sújtaná egy jó szándékú és irgalmas Isten a növényeket egy ilyen borzalmas átokkal? Miért engedné, hogy ilyen rettentően szenvedjenek, amennyiben ez nem szolgálná az életben maradásukat?

Azt hiszem, a kavarodás a növények és a fájdalom körül abból ered, hogy való igaz, hogy élnek és sejt szinten számos tevékenységet folytatnak - például a napfény felé fordulnak -, vagyis valóban képesek pár igazán lenyűgöző dologra. Viszont nem folytatnak semmilyen tudatos vagy kognitív tevékenységet, ami lényegében azt jelenti, hogy a növények nem érző lények.

Szerintem úgy tudnánk ezt egyszerűen megfogalmazni, hogy a növények érzékelnek, de nem éreznek. A Vénusz légycsapója nevű növény nem azért csapódik rá a légyre, mert tudatában van annak, hogy a légy rászállt, hanem mert reagál a nyomási ingerre, amit a légy leszállása idézett elő. Ezért van az, hogy a Vénusz légycsapója bármire rácsukódik, ami kiváltja belőle ezt az ingert, akár egy cigarettacsikkre is. Ugyanakkor egy tehén nem fog megenni egy cigicsikket, csak mert valaki beleteszi a szájába, ugyanis a tehén tudatosan válaszol.

Ha a növények fájdalomérzetét illetően túllépünk a tudományon és az etikai szempontokra koncentrálunk, kétlem, hogy bárki is komolyan gondolhatja, hogy egy karfiolt a forró vízbe

dobni és egy csirkét élve megfőzni (ami gyakran megtörténik a csirkefeldolgozó üzemekben), ugyanaz lenne.

Senki nem hiheti, hogy egy tehén nyakának az elvágása hasonló egy brokkoli darabjainak a lenyisszantásához, vagy hogy egy malac kiherélése egyenértékű egy krumplici meghámozásával.

De mondjuk, hogy beszélgetőpartnered meg van győződve arról, hogy a növények ugyanúgy éreznek fájdalmat, mint az állatok. Nos, 16 kilogramm növényre van szükség ahhoz, hogy előállítsunk egy kilogramm állati húst, vagyis lényegesen több növényt ölünk meg az állati termékek gyártása során, mint a vegán termékek előállításakor. Fontos továbbá megemlíteni, hogy az amazóniai esőerdők irtásának 91 százalékban a nagyüzemi állattartás az indoka, vagyis fák millióit vágják és vágják ki az állati termékek fogyasztása miatt.

Tehát, ha a vitapartnered valóban azt hiszi, hogy a növények is éreznek fájdalmat és ők is érző lények, akkor hívd fel a figyelmét arra, hogy a nem-vegán termékek fogyasztásával nem pusztán állatok szenvedését okozza, hanem tömérdek sok növény állítólagos szenvedését is.

Az a helyzet, hogy amikor ezzel az ellenérvvel találkozom, sokszor inkább kerülöm, hogy a tudományra hivatkozzak a növények fájdalomérzetével kapcsolatban, mert sokan erre azt mondják, hogy a tudomány még nem tart ott, és ennél a pontnál leragadnak. Ehelyett elmondom nekik, hogy mennyi gabonát „ölnek meg” az állati termékekért, s esetleg felteszem a kérdést: „A vita kedvéért tegyük fel, hogy a növények éreznek fájdalmat. Tudod, hogy 16 kilogramm növényre van szükség 1 kilogramm állati hús előállításához, vagyis jócskán több növényt kell elpusztítani az állati termékekért, mint a növényi termékekért? Azt

is kérdezhetnénk: „Ha vezetés közben egy kutya kiugrana az autód elé, rámennél a fűre, hogy ne üsd el a kutyát?” – ezzel rávilágíthatsz arra, hogy bizony van morális különbség az állatok és a növények között, mivel egy ilyen helyzetben mindannyian úgy döntenénk, hogy kikerüljük a kutyát, és inkább a fűvet „ütnénk el”.

AZ ÁLLATOK MÁSHOGY ÉRZÉKELIK A FÁJDALMAT, ÉS NEM SZENVEDNEK ANNYIRA, MINT AZ EMBEREK

Tovább lépve a „növények is éreznek” évről, azt is fontos megvitatni, hogy az állatok éreznek-e fájdalmat, illetve úgy éreznek-e fájdalmat, ahogy az emberek. Vannak ugyanis, akik időről-időre megkérdőjelezték ezt. Konkrétan mondtak már nekem olyat, hogy az állatoknak nincs agyuk.

Ijesztő, hogy egyes emberek ezt komolyan gondolják.

Egy ideje léteznek törvények, amelyek megkövetelik, hogy humánusan bánjunk az állatokkal, ám ezek a törvények szemmel láthatóan nem hatékonyak. Azzal azonban legalább tisztában vagyunk, hogy ha bántalmazunk például egy kutyát, azért meg fognak büntetni, mivel a kutya érez fájdalmat és képes szenvedni. Ha ezt párhuzamba állítjuk a „növények is éreznek” érveléssel, azt látjuk, hogy nincs olyan törvény, amely megtiltja, hogy az ember kimenjen az utcára és kihúzogassa egy százszorszép szirmait.

Egy másik példa, az állatok levágásának módja. Egyértelműen tisztában vagyunk azzal, hogy ami a vágóhidakon történik, az minden, csak nem humánus. A „humánus mészárlás” önmagában ellentmondás és nem létezik. Amit azonban fontos megjegyezni, hogy vannak alkalmazandó módszerek, amelyek

elvileg azt a célt szolgálják, hogy enyhítsék a leölendő állatok szenvedését. Ez azért fontos, mert jelzi, hogy a társadalom elismeri, hogy a lemészárolt állatok képesek fájdalmat és szenvedést érezni.

Tudományos szempontból az állatoknak ugyanolyan vagy majdnem ugyanolyan fájdalmat feldolgozó agyi területeik vannak, és hasonló fájdalomreakciókat mutatnak, mint az emberek. Amikor a társállatainknak fáj valamijük, akkor ennek megfelelően cselekednek: szokatlanul viselkednek, ringatják magukat előre-hátra, segítségkérő hangokat adnak ki, megváltozik a légzésük tempója és mélysége, például lihegnek. A fájdalmat érző emberek ugyanígy viselkednek.

Sok nem-vegán azt gondolja, hogy a halak nem éreznek fájdalmat, azonban tudományosan bizonyított ennek az ellenkezője, ahogy az is bebizonyosodott, hogy fájdalmat kiváltó helyzetekben szokatlan viselkedést produkálnak. A halaknak továbbá vannak érző idegsejtjeik, amelyek fizikailag ugyanolyanok, mint az emberé. Amikor morfiumot adtak fájdalmat átélő halaknak, a tüneteik és a reakcióik megszűntek, pont úgy, mint az emberek esetében.

Az érző élőlényeknek az életbenmaradás érdekében kell fájdalmat érezniük, mivel az készíti őket arra, hogy elmeneküljenek a veszélyes helyzetekből és minimalizálják egy potenciális sérülés esélyét.

Terjesszük most ki a vitát, s vegyük fel az érzelmi fájdalmat is az érvek közé! Leszögeztük, hogy az állatok éreznek fizikai fájdalmat, ugyanakkor az is bizonyított tény, hogy érzelmi szenvedést is képesek átélni, pont mint az emberek. Az anyatehenek gyászolják a borjaik elrablását, órákig sírnak. A kardszárnyú delfinekről is bebizonyosodott, hogy gyászolják az

utódjuk elvesztését. Az olyan állatok, mint például a kutyák, szeparációs szorongástól szenvednek, amikor a gazdájuk magukra hagyja őket.



Most, hogy megállapítottuk, hogy az állatok fizikai és érzelmi fájdalmat is éreznek, az a kérdés, hogy vajon ugyanúgy érzik-e a fájdalmat, mint az emberek. Érezhetően létezik egy olyan - elég buta, mégis általánosan elfogadott - elképzelés, miszerint az emberek erősebben képesek szenvedni, mert mi intellektuálisan kifinomultabbak vagyunk. Nincs azonban bizonyíték, amely alátámasztaná azt az állítást. Sőt, talán inkább pont az ellenkezőjét kellene feltételeznünk.

Ha például összehasonlítjuk egy eltört lábú kutya szenvedését egy hasonló helyzetben lévő ember szenvedésével, lehet, hogy

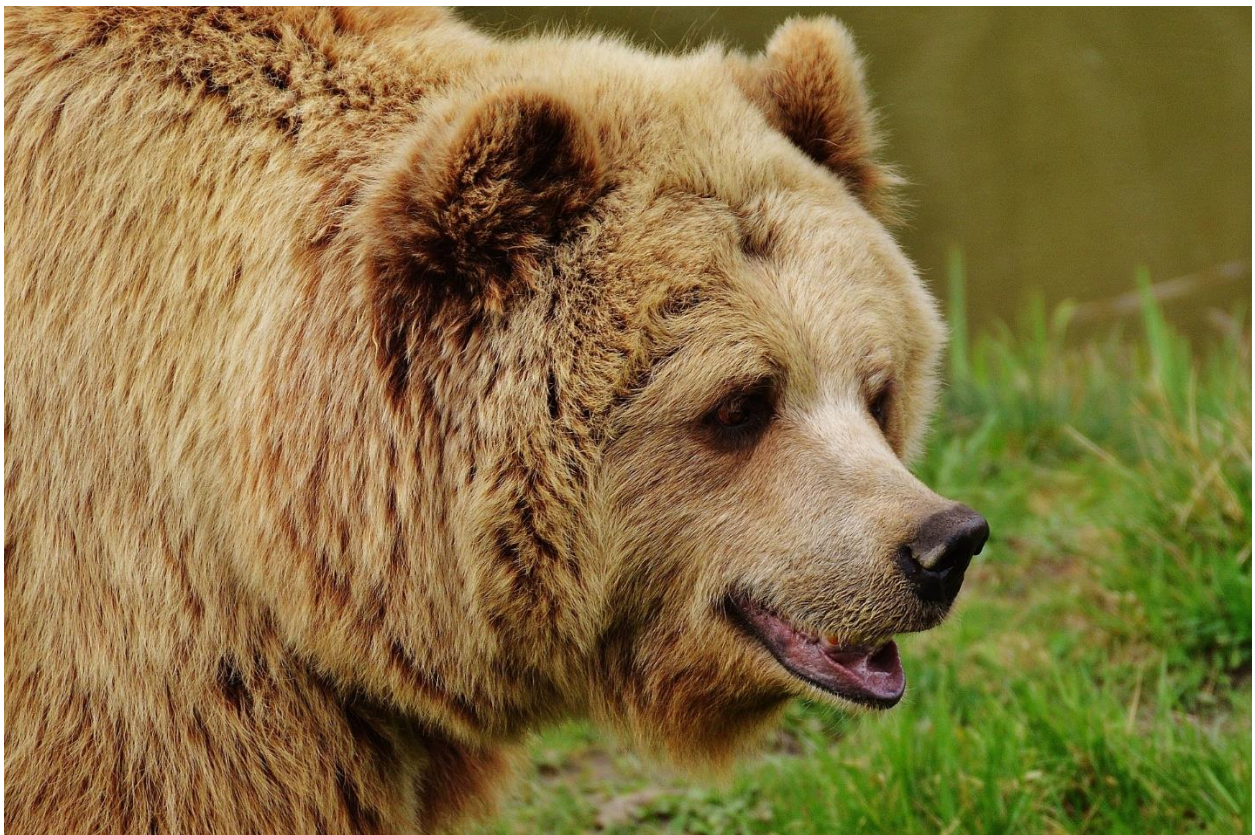
bizonyos kognitív különbségek miatt a kutya jobban szenved. Az ember tudja, hogy mi a probléma, s hogy ez könnyen kezelhető, a fájdalom véget fog érni. A kutya viszont nem érti, hogy mi történik, és kétségbeejtő lehet neki a fájdalom. Nincs vele tisztában, hogy a fájdalomnak egyszer csak vége lesz, tehát ugyanaz az esemény számára rosszabb élmény.

Egyébként pedig teljesen irreleváns az állatok fájdalmának mértéke - lehet, hogy nagyobb, mint az emberé, lehet, hogy kisebb. Mindannyian különböző mértékben érzünk fájdalmat, de ez nem indokolja, hogy szükségtelen fájdalmat okozzunk. Lehet, hogy te kisebb fájdalmat érzel, mint én, de ettől még nem foglak szándékosan bántani.

Nem számít, hogy miféle fájdalmat élsz át, csak az számít, hogy képes vagy egy érzésre, amelyet nem akarsz. Ugyanez érvényes az állatokra. Vagyis a tény, hogy át tudnak élni fájdalmat, azt jelenti, hogy szeretnék azt elkerülni. Nekünk pedig alapvető erkölcsi kötelességünk, hogy semmilyen élő teremtménynek ne okozzunk indokolatlan fájdalmat.

TÁPLÁLÉKLÁNC

A táplálékláncok hihetetlenül fontosak. Megtestesítik az ökoszisztéma és a természet rendjét, hozzájárulnak az egészséges állatpopulációk fennmaradásához, és biztosítják a természet ökológiai egyensúlyát.



Amit mi az állatokkal teszünk - szelektíven tenyésztjük, mesterségesen megtermékenyítjük, megcsonkítjuk és szaporítjuk, majd teherautókkal a vágóhidakra szállítjuk, ott fejfel lefelé felakasztjuk, megöljük és kivéreztetjük őket - az olyan messze van a természetestől, amennyire csak lehet, és egyáltalán semmilyen formában nem hasonlít a táplálékláncra. Az általunk teremtet

tápláléklánc egy emberi konstrukció, amellyel teljesen szükségtelen cselekedeteket igyekszünk a magunk megnyugtatósára igazolni. Ez a konstrukció nem veszi figyelembe az élet komplexitását és az ökoszisztémát alkotó, összefüggő hálózatot. A természet tévedésére hivatkozik, s figyelmen kívül hagyja azt a képességünket, hogy tudunk erkölcsi alapon döntéseket hozni. Ehelyett inkább azt állítja, hogy a tetteinket a biológiai determinizmus előre meghatározza.

Ezt az állítást a saját megnyugtatósunkra alkottuk meg, alátámasztandó és megerősítendő a pozíciónkat mint domináns faj. Lehetővé teszi számunkra, hogy évente állatok milliárdjait mészároljuk le, azzal az önigazolással, hogy ez része a természet világának. Az hisszük, hogy csak mert mi saját magunkat a hierarchia csúcsára helyeztük, jogunk van kihasználni mindent, amit alattunk állónak tekintünk.

Minden emberi gaztett valamilyen önjelölt hatalmi káprázatból fakad, lásd a náci, akik magasabbrendűnek hitték magukat a zsidóknál, a fehérek, akik magasabbrendűnek hitték magukat a feketéknél, az egyik vallás, amelyik magasabbrendűnek hiszi magát egy másik vallásnál és az emberek, akik magasabbrendűnek hiszik magukat az állatoknál. A tápláléklánc-érv az „amit lehet, azt szabad” gondolkodásmódot jeleníti meg, amikor az ember úgy véli, hogy pusztán azért, mert fizikailag képes leigázni és kizsákmányolni másokat, az erkölcsileg is igazolást nyer.

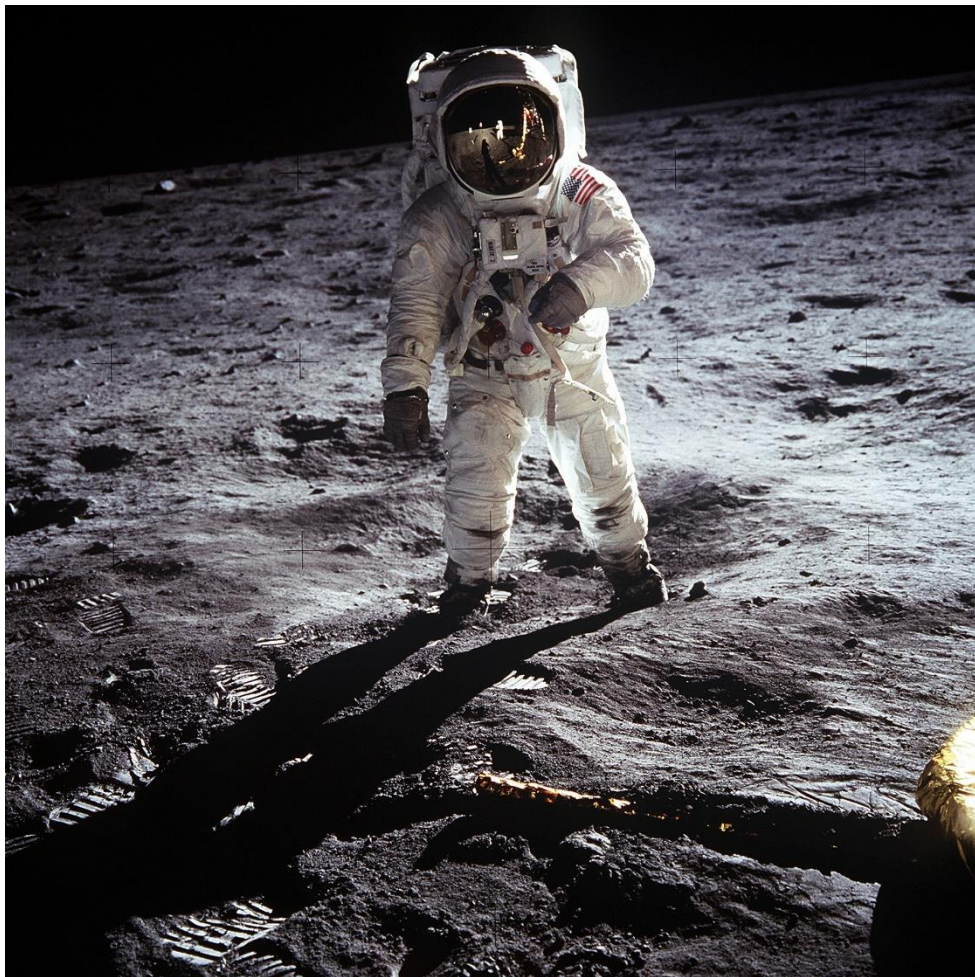
Csak hogy hatalmi pozícióban lenni azt jelenti, hogy a mi felelősségünk vigyázni a sebezhetőkre s erkölcsi kötelességünk gondoskodni a nálunk gyengébbekről és a kiszolgáltatottakról. A természetben a tápláléklánccok léteznek, mert muszáj nekik. A ragadozó meg kell, hogy ölje a zsákmányát, hogy életben maradjon. Nekünk nem kell megölnünk senkit, hogy éljünk, vagyis

nekünk nem kell mások elpusztítására használnunk a dominanciánkat. Az erőnket használhatjuk arra, hogy gondoskodjunk másokról és egy jobb világot teremtsünk - tulajdonképpen kötelességünk is lenne így cselekedni.

Emberként van erkölcsi önrendelkezésünk, ami azt jelenti, hogy a jó és a rossz fogalma alapján hozhatunk döntéseket, s ami a legfontosabb: elszámoltathatóak vagyunk a tetteinkért. Erkölcsi önrendelkezésünk azt diktálja, hogy amikor dönthetünk úgy, hogy nem okozunk szükségtelen szenvedést, de mégis megteesszük, akkor azért elszámolással tartozunk.

INTELLIGENSEBBEK VAGYUNK

Mint faj, büszkék vagyunk az intelligenciánkra, és valóban elértünk számos hihetetlen dolgot, de sajnos az az elképzelés, miszerint az intelligencia határozza meg az élet értékét, gyakran az egyik fő hajtóereje az állatok tartására és megölésére vonatkozó öngazolásnak.



Ez az elmélet kapásból egy rakás problémát vet fel. Először is, a disznókról kiderült, hogy intelligensebbek, mint a kutyák és hasonló kognitív képességeik vannak, mint egy három éves gyereknek, vagyis akkor kutyát kéne ennünk, nem sertést? Továbbá az állatok, akiket megeszünk - tehenek, birkák, csirkék, stb. - többnyire elméletileg intelligensebbek, mint sok más állat, akik velünk együtt élnek ezen a bolygón. Vagyis ha az intelligenciájuk alapján ennénk állatokat, akkor inkább rovarokon kéne élnünk.

Gondoljunk bele, ha az egyes ételeket az intelligenciájuk alapján ennénk, akkor a legkevésbé intelligenseket kellene megennünk, vagyis történetesen a növényeket. A növények a legkevésbé intelligens fajok, mivel nincsenek kognitív képességeik, amelyek az állatoknak viszont vannak. Ez azt jelenti, hogy ha valóban hiszünk abban, hogy az intelligencia határozza meg az élet értékét, akkor mindnyájunknak vegánnak kellene lennünk.

A „elméletileg intelligensebb” kifejezést használtam, mert egy másik gond ezzel az érvel az, hogy az intelligencia jócskán szubjektív. Ahogy Einstein mondta: „Ha egy halat az alapján ítélsz meg, hogy tud-e fára mászni, akkor egész életében hülyének fogja érezni magát.” Gondoljuk végig, pontosan mi köze van az intelligenciának az élet értékéhez? Aki intelligensebb, az miért érdemli meg jobban az életet? Ennek semmi értelme.

Mint faj, a legtöbbünk nagyon gyorsan learatja a babérokat azért, amiért mások dolgoztak meg. Van, aki így érvel: „Az állatok soha nem építettek űrhajókat és nem jutottak el az űrbe.” Erre én azt kérdezem: „És te?”. Vagy azt mondják: „Az ember szimfóniákat ír.” Erre felteszem neki a kérdést: „Te írtál valaha szimfóniát?”

Ha valaki előhozakodik az intelligencia-érvel, tedd fel neki ezeket a kérdéseket:

„Az élet értékét az intelligencia határozza meg?”

„A te életed többet ér, mint valakié, aki tanulási nehézségekkel küzd?”

„Ha az intelligencia egyenrangú a felsőbbrendűséggel, az azt jelenti, hogy bárki, akinek magasabb az IQ-ja, megtehet bármit azzal, akinek alacsonyabb az IQ-ja?”

„Bebizonyosodott, hogy a disznó intelligensebb a kutyanál. Akkor ezentúl disznóhús helyett kutyahúst fogsz enni?”

Arról is fontos beszélni, hogy intelligenciánk és technológiai fejlettségünk ellenére vitathatatlanul minden faj közül mi követjük el a legkevésbé intelligens dolgokat. Mi vagyunk az egyetlen faj, amely rombolja a bolygót, az egyetlen otthonunkat, amink van. Ész nélkül fogyasztunk, figyelmen kívül hagyva a következményeket. Ijesztő mértékben pusztítjuk az esőerdőket és az óceánokat, és oly mértékben szennyezzük a környezetet, hogy a világunk szó szerint a szemünk láttára pusztul, s mi mégis vajmi keveset teszünk azért, hogy megmentjük akár csak a saját fajunk jövőjét. Ha megnézed a tetteinket, azok bizonyosan nem egy intelligens faj cselekedeteit tükrözik.

SZÍVESSÉGET TESZÜNK AZ ÁLLATOKNAK, NÉLKÜLÜNK MEG SEM SZÜLETTEK VOLNA

Az állattartás témájához kapcsolódóan az emberek gyakran felhozzák a következő kifogást: „Ezeket az állatokat az ember tenyésztette, örüljenek, hogy egyáltalán léteznek!” Kezdjük azzal, hogy ezt a logikát alkalmazzuk emberekre vetítve. Ha egy gyermek bántalmazó családba születik, ahol gyakran megverik, nem adnak neki enni, végül meghal, mondaná-e bárki azt, hogy: „Legalább a szülei esélyt adtak neki, hogy megtapasztalhassa az életet”?

Mi a helyzet egy szíriai kisfiúval, aki csak erőszakot és félelmet ismer? A háború során megölik a családját, és a számára pokolt jelentő lét elől való menekülés reményében a többi menekülttel együtt hajóra száll, hogy veszélyes utat kíséreljen meg Európába. A hajó elsüllyed az óceánon, és a rémült és zavarodott gyerek, aki nem érti, miért ilyen borzalmas élet adatott neki, megfullad. Hálásnak kéne lennie, hogy esélyt kapott az életre? Mi hálások lennének a helyében?

Vagy egy emberkereskedelemnek áldozatul esett nőnek, aki egész életét prostituáltként töltötte, hálát kéne mutatnia a fogvatartói felé?

Mi a helyzet a nem-humán állatokkal? Ha kutyákat tenyészték, majd megcsonkítom, bántalmazom és megölöm őket, jó ember vagyok, mivel megadtam nekik az esélyt az életre?



Ha macskákat tenyészték, és fémdobozba zárom őket, ahonnan nem tudnak kijönni, sosem szívhatnak friss levegőt, majd fellógatom őket és elvágom a torkukat, tisztességes embernek mondhatom magam, mivel nélkülem ezek a macskák meg sem születtek volna?

Tedd fel ezeket a kérdéseket annak, akivel vitázol. Helyezd az általunk szeretett állatokat a megevésre szánt állatok helyébe, és kérdezd meg, hogy még így is jó embernek gondolna-e minket, hiszen megadjuk nekik a lehetőséget az életre.

Ez a kifogás rendkívül arrogáns, ezzel csak az elnyomó élhet. Olyan kifogás, amelyet csak egy kényelmes életet élő ember hozna fel, mivel senki sem vallaná, aki igazán megtapasztalta a valódi szenvedést, hogy egy életen át tartó fájdalomért hálásnak kéne lenni.

A legegyszerűbb és legkézenfekvőbb módja annak, hogy ezt az indoklást megvizsgáljuk, az, ha az együttérzésünkkel közelítünk. Hogy megérthessük, vajon tényleg szívességet teszünk-e az állatoknak azzal, hogy ezt az úgynevezett „életet” nekik adjuk, csupán az ő helyükbe kell képzelnünk magunkat.

Mondjuk így: megadatik neked a lehetőség, hogy élj, ám cserébe elszakítanak az édesanyádtól, újra és újra erőszakosan megtermékenyítenek, majd minden szülésed alkalmával elveszik a gyermekedet. Szüntelen fájdalomban élsz, különböző fertőzésekkel a testeden és a téged fogva tart emberek rendszeresen fizikailag bántalmaznak. Mielőtt a saját halálodba vinnének, ahol fejfelé lógnak, elvágják a torkodat és kivéreztetnek, annyira elgyengülsz, hogy összeesel. Elfogadnád-e ezt, mint életet? Hálás lennél érte, és azt mondanád: „Köszönöm, nagyon kedves! Nélkületek sosem adatott volna meg ez a csodás lehetőség!”

Ez a kifogás azt sugallja, hogy az állatok, akiket kihasználásra, bántalmazásra és mézárásra tenyésztünk, hálával tartoznak nekünk, mintha mi valami jóindulatú, önzetlen faj lennénk, akik jótetteikért dicsőítést érdemelnek. Szerinted egy malac, aki egész életét bezárva tölti, ideje nagy részében egy olyan ellető ketrecben, amely még ahhoz is túl kicsi, hogy megforduljon, hálával tartozik? Te hálás lennél az ő helyében, mikor azt látod, hogy a gyermekeidet elveszik tőled, és a szemed láttára megcsonkítják? Vagy ha kasztrálnak, és levágják a testrészeidet,

lekötelezve éreznéd magad a fogvatartód felé? Ezeket a kérdéseket mind felteheted a nem-vegán beszélgetőpartnereidnek.

Amit ezeknek az állatoknak adunk, még csak életnek sem nevezhető; az állatok szemében ez maga a pokol. Nincs semmi, amiért hálával tartoznának.

Az elképzelhető leggonoszabb és legszörnyűbb dolgokat műveljük ezekkel az ártatlan teremtményekkel. Uralmunk alá tartozó tárgyként bánunk velük, kimondhatatlan erőszakot követünk el ellenük, és mégis képesek vagyunk azt mondani, hogy hálával tartoznak nekünk az életükért.

A ketrecben tartott tojótyúknak hálásnak kéne lennie. A tejipar által megölt borjúnak hálásnak kéne lennie. A bundájáért megölt prérifarkasnak hálásnak kéne lennie. A gázkamrában meggyilkolt malacnak hálásnak kéne lennie. A késsel torkon szúrt tehénnek hálásnak kéne lennie. Az óceánból kihúzott halnak hálásnak kéne lennie. A laboratóriumi tesztelésnek alávetett állatoknak hálásnak kéne lenniük.

Az egyetlen pillanat, mikor ezek az állatok egy pillanatnyi hálát érezhetnek, az, amikor életük végét ér, és a nekik okozott fájdalomnak és szenvedésnek vége szakad. Az egyedüli hála, amit valaha éreznek, azért lesz, mert tudják, hogy többet nem kell annak a fajnak a szemébe nézniük, amely szerint rendben van árucikként kezelni őket.

Tedd fel a következő kérdést annak, aki ezt a kifogást hozza fel: „Szerinted el tudnál menni egy vágóhídra, bele tudnál nézni egy halálát váró állat szemébe, és azt tudnád mondani neki, hogy hálás lehet, hogy élhetett?”

NEM LENNE ELÉG JAVÍTANI AZ ÉLETKÖRÜLMÉNYEIKEN?

A legtöbb ember azt mondja, hogy szereti az állatokat, sőt, azt is elismeri, hogy ahogyan tartjuk és meggyilkoljuk őket, az kegyetlen. Részben ezért is döntenek sokan úgy, hogy felárat fizetnek a szabadtartásos és bio termékekért. Én magam is ilyen voltam mielőtt vegán lettem; mindig szabadtartásból származó tojást vásároltam abban a hitben, hogy a tojótyúkok boldog és teljes életet éltek. Valójában, ha valaki azt mondja, hogy ő olyan termékeket vásárol, amiket szabadon vagy jólétben tartott állatoktól származóként hirdetnek, az jót jelenthet a mi szempontunkból, hiszen arra utal, hogy foglalkoztatja az állatok jóléte.

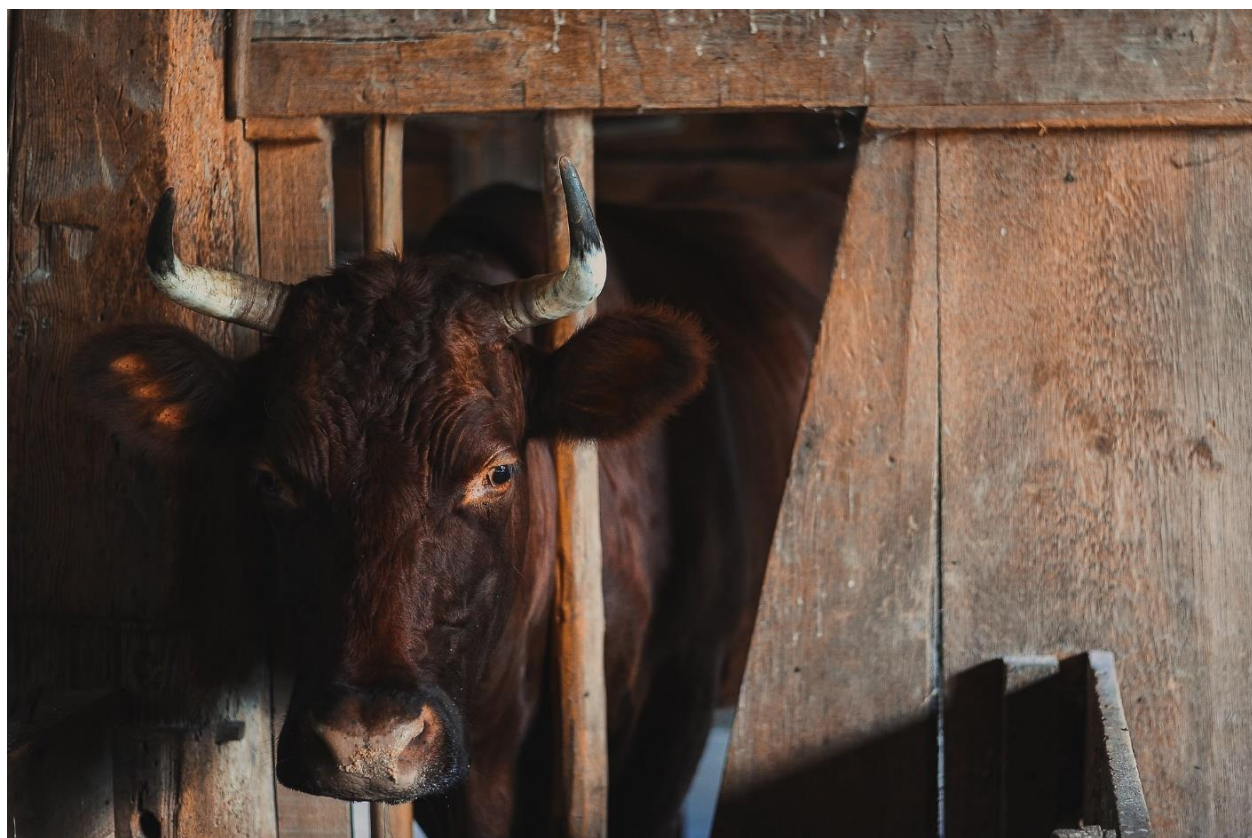
Nézzük meg, hogy a szabadtartásos, öko, bio, háztáji, tanyasi, boldog vagy egyéb módokon jó életkörülményeket sugalló minősítések morálisan igazolják-e az állatok meggyilkolását?

Nos, ha kiveszünk egy tojó tyúkot a ketrecéből és helyette egy túlsúlyos ólba tesszük, azzal körülbelül annyit segítünk rajta, mintha egy rabnak párnát adnánk a feje alá, miközben megkínózzuk, és úgy hivatkoznánk rá, mint „emberségesen megkínzott fogoly”.

Jeffrey Dahmer egy olyan sorozatgyilkos volt, aki elkábította az áldozatait, mielőtt megölte őket, így nem élték át a halálukat, nem szenvedtek és nem éreztek fájdalmat. (Ismerősek ezek a

mondatok valahonnan?) Ez azt jelentené, hogy ő egy emberséges sorozatgyilkos volt? Az áldozatait jó körülmények között, etikusan megölő gyilkos?

A valóságban attól függetlenül, hogy hogyan bánnak egy állattal, ha az a sorsa, hogy meggyilkolják, kihasználják vagy bántalmazzák, az nem tekinthető etikusnak vagy emberségesnek. Kizárólag az a mézárulás emberséges, amit nem követnek el. Kizárólag az a csirke boldog, amelyik szabadon élhet, valódi szabadságban, és nem szabadtartásban.



Az emberséges mézárulás önmagában egy ellentmondás, csak úgy, mint a kegyes gyilkolás, vagy a boldog kihasználás. Természetesen persze mondhatjuk, hogy javítani az állatok körülményein jobb, mintha minden úgy maradna, ahogyan most

van. De hasonló ez, mint fájdalomcsillapítót bevenni, ha eltört a karom - jobb, mint a semmi, de nem fogja megoldani a problémát és nem jelent valódi könnyebbséget sem.

Valójában az állatok jólétét célzó változások leginkább a fogyasztók lelkiismeretét nyugtatják csak. Ez azért veszélyes, mert egyrészt azt a gondolkodásmódot erősíti, hogy létezik morális módja a kizsákmányolásnak, másrészt pedig azt az érzetet keltheti a fogyasztókban, hogy a termékek megvásárlásával egy állat számára boldog életet adtak. Ezért nagyon fontos, hogy ezt ne hívjuk „jólét”-nek, ez igazságtalan az állatokkal szemben, akik mindentől függetlenül továbbra is szenvednek. Fontos, hogy amikor egy nem-vegánnal beszélünk, egyértelművé tegyük: ami helytelen, azt nem lehet helyesen elkövetni. És ha valaki a szabad tartásos csirkékkel érvelne, valami olyasmit kell mondani: „Ha szabad tartásos tojást vásárolsz, akkor látszik, hogy érdekel az állatok jóléte, sajnos azonban kevesen tudják, hogy a szabad tartás csak egy reklámfogás; a tyúkok valójában hatalmas termekben élnek és a túlnyomó többségük soha sem jut ki a friss levegőre és a napfényre, a hímnemű kiscsibéket továbbra is élve ledarálják és a tojótyúkok is mind a vágóhídra kerülnek végül.”

A szabad tartás egy megtévesztés, amit a tojásiipar talált ki, hogy elhitesse a vásárlókkal, hogy a termékeik etikusabbak és tisztességesebbek, mint a ketreces tojás, így drágábbal adhatják el őket. A „boldog csirke”, „tanyasi”, „szabad tartásos” és hasonló jelölések mind csak átverések, hogy elhitessék az emberekkel, hogy az állatok boldogan és jól éltek. Azonban mindegy mi áll a címkén, azt az állatot is ugyanolyan vágóhídon és ugyanúgy gyilkolták meg, mint a polcokon található összes többi „termék” esetében. Akár meg is kérdezheted, akivel erről beszélsz: „szerinted a hagyományos tanyákon nevelt állatokat más vágóhidakon vágják le, mint a nagyipari tartásból származókat?”

Valójában nem számít, milyen szép élete van egy állatnak, miközben kihasználjuk őket és elveszjük tőlük, ami az övéké - ha a végén megöljük őket, az már erőszak. Az állatok nem akarnak nagyobb ketreceket vagy tágasabb ólakat. Nem érdekli őket, hogy tápszerrel vagy bio-takarmánnyal etetjük őket. Nem akarnak „boldog csirke” minősítést kapni, hisz’ ez csak a fogyasztóknak szól, hogy könnyítsenek a lelkiismeretükön.

Az állatok csak szabadok akarnak lenni, teljesen szabadok. Nem „szabadtartásosak”, nem évente 4-6 hónapig „szabadon legeltetettek”, hanem szabadok, hogy az életet a maga teljességében élhessék, az emberek által okozott fájdalom, szenvedés és kizsákmányolás nélkül.

Mindig megdöbbsz, hogy amikor az emberek a yulini kutyahús-fesztivál ellen tüntetnek, sosem kampányol senki azért, hogy az állatok nagyobb ketrecben legyenek, vagy hogy szabadtartásban neveljék őket. Soha senki nem tüntet azért, hogy a kutyákat emberségesebben gyilkolják meg. A követelés a fesztivál teljes beszüntetése. Ha „boldog labradorok” vagy „háztáji uszkárok” kerülnének terítékre, az elfogadhatóbb lenne?

Az állati termékekre nyomtatott szándékosan félrevezető reklámszlogenek teljesen valótlanok és semmit sem mondanak arról, ahogy az állatokkal bántak, mielőtt meggyilkolták és fogyasztásra előkészítve becsomagolták őket. Csupán azt a célt szolgálják, hogy a vásárlók bűntudat és lelkiismeret-furdalás nélkül megvegyék ezeket a termékeket. Szerintem igen fontos ezeket kiemelni minden nem-vegán számára, aki azt mondja, hogy az állatok életkörülményeit kéne javítani, vagy, hogy ő csak boldog tanyasi vagy jó körülmények között tartott állatokat vásárol.

Minden esetben felteheted a kérdést, hogy: „Lehetséges-e egy állatot emberségesen levágni?” - ez tulajdonképpen az egyik kedvenc kérdésem.

Ha a beszélgetőpartnered azt hiszi, hogy létezik emberséges módja a gyilkosságnak, emlékeztess rá, hogy az emberséges szó jelentése: „Emberséget tanúsító, megértéssel viselkedő, jóságos (személy)”, tehát a kérdés valójában így szól: „Lehetséges-e egy olyan állatnak megértő és jóságos módon elvenni az életét, aki nem akar meghalni?”

Most pedig vizsgáljuk meg az állatok életkörülményeinek javítását gazdasági szempontból. A jelenlegi gazdasági rendszer, a kapitalizmus egy olyan berendezkedés, amelynek a haszon és a gazdasági előny a fő értékei. Tényleg elhisszük, hogy egy olyan rendszer, amelynek jellemzője, hogy rendjén való más embereket és persze a természetet a saját hasznunk érdekében kizsákmányolni, az a potenciális hasznát arra fogja fordítani, hogy az állatoknak kiemelkedő életkörülményeket biztosítson?

Ha a cégek és nagyvállalatok már az embereket is árucikként kezelik, hogyan is engedhetnénk meg, hogy elhitessék velünk, hogy az állatokkal majd rendesen és tisztességgel bánnak? Persze ahogy már megfogalmaztuk, ha az állatokat a saját javunkra használjuk, az már alapértelmezés szerint sem nevezhető tisztességesnek.

Na mármost, ha elfogadjuk, hogy a cégek nem fogják a pénzüket az állatok jólétére fordítani, az azt is jelenti, hogy a termékek árának emelkednie kell, és a vásárlóknak kell a többletköltségeket megfizetniük. A legtöbb ember azonban nem tud többet fizetni az ételért, és sokan nem is fizetnének többet, ha nem muszáj. Még ha el is mozdulnánk egy idillibb családi-tanyasi állattartás irányába szabadon legelésző állatokkal, a világ jelenlegi

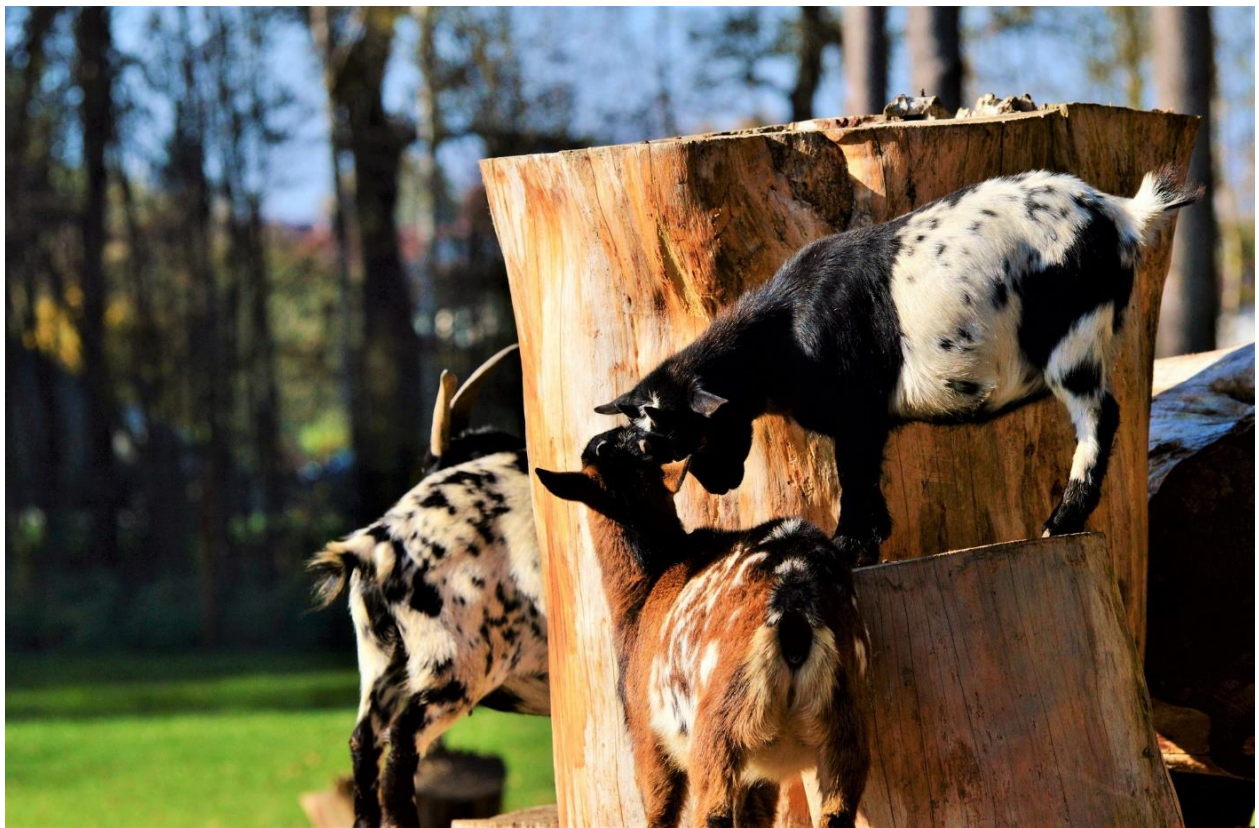
állattermék-igényét nem lehetne fenntartható módon kielégíteni. Egyszerűen nincs elegendő terület a bolygón ennyi állat számára.

Ez egyúttal azt is jelentené, hogy az állati termékek fogyasztása csak a gazdagok és vagyonosok kiváltsága lenne, ezáltal széles körben áhított luxuscikké válna. Ez az egyik oka annak, hogy elítélem az olyan szervezeteket, mint a Compassion in World Farming (Együttérzés a Világ Állattenyésztésében), ugyanis a célkitűzésük nem csak, hogy továbbra is állatok szenvedését jelenti, de osztály-diszkriminatív is, mivel a világban, amit elképzelsz a gazdagok és vagyonosok olyan termékeket vehetnek meg, amiket a társadalom jelentős része nem, ezzel visszavezetve minket azokba a korokba, amikor még a hús fogyasztása az anyagi felsőbbrendűség jele volt.

Mindent egybevetve, még ha valahogyan tudnánk is javítani az ipari állattartás körülményeit, történjen is az bármilyen paradox módon, ez továbbra sem igazolná az állati eredetű termékek fogyasztását.

AZ ERKÖLCS SZUBJEKTÍV

Nem hiszem, hogy vegánságom előtt valaha is találkoztam az „erkölcs szubjektív” kifejezéssel – most sokszor hallom, és minden alkalommal megdöbbsz. Ha az erkölcs valóban egy szubjektív dolog lenne, nem lenne szükség jogrendszerre vagy börtönökre, nem lenne különbség jó és rossz között, mivel mindenféle viselkedés teljes mértékben elfogadott lenne.



Így tudsz érvelni az „erkölcs szubjektív” vitában: egyszerűen mondd el, hogy ha ez igaz, akkor a gyilkosság, a nemi erőszak, a gyújtogatás, a lopás stb. mind teljesen erkölcsös és elfogadható lenne. Kérdezd meg a vitapartnered, hogy „ha szerinted az erkölcs

szubjektív, elfogadható-e, ha valaki megöli a partnerét”. Vagy, hogy elfogadható lehet-e, ha megversz és megölsz egy kutyát. Akár azt is megkérdezheted, elfogadható-e számukra, ha valaki épp őket öli meg.

Az egyik fő indok ennek a kifogásnak a használatára az, hogy az állatok látszólag nem erkölcsi értékek alapján élik életüket. Ez azonban nem teljesen igaz – ők is rendelkeznek egyfajta etikai rendszerrel. Sokan közülük mutatják a zavar, a bánat vagy a sajnálat jeleit. Ezen érzelmek csak akkor jelenhetnek meg, ha megértik, hogy viselkedésük helytelen volt. Ha nem lenne bennük egyfajta erkölcsi iránytű, akkor az állatok – az emberekkel együtt -, képtelenek lennének sajnálatot vagy büntudatot érezni, mert nem fognák fel, hogy amit tettek, az helytelen volt.

A szükségtelen gyilkosság erkölcstelen, ezt vallás és tudomány nélkül is tudjuk. A bántalmazás is erkölcstelen. Szándékosan fájdalmat és szenvedést okozni valakinek, minden ok nélkül, erkölcstelen.

Mindezt tudjuk, mivel képesek vagyunk megérteni, mi a rossz és mi a jó, de elvakíthat a kondicionálás. Ekkor elég az áldozatok helyébe képzelni magunkat ahhoz, hogy megértsük, miért nem igazolható erkölcsileg a másoknak való ártás.

Az erkölcs lényege az áldozat elismerése. Az alapján határozzuk meg, mi helyes etikailag, hogy az adott cselekedetnek van-e áldozata, aki szükségtelenül szenved. Szerintem az erkölcs ennyire egyszerű: „Akarom-e, hogy ezt velem tegyék? És ha nem, milyen jogon teszem ezt másokkal?”

H.L. Mencken írta: „Az erkölcs annyi, mint azt tenni, ami helyes – függetlenül attól, mit mondtak neked. Az engedelmesség annyi, mint azt tenni, amit mondanak neked – függetlenül attól, mi a helyes.”

MINDENT MÉRTÉKKEL

Együtt tárgyalom a „mindent mértékkal” felvetést a „húsmentes hétfő” ötlettel, mivel mindkettő támogatja azt az elképzelést, miszerint az állati termékek fogyasztásának a csökkentése egészséges és etikus.



Kezdjük a kérdés egészség oldalával - ha az emberek azt mondják, hogy „mindent mértékkal”, vagy „de egy kis sajt vagy egy kis hús egészséges”, arra általában azt szoktam válaszolni, hogy: „Ha valami rossz nekünk, abból egy kevés is rossz nekünk”. Nem számít, hogy sokat vagy csak egy keveset fogyasztunk, akkor is rossz nekünk. Például lehet, hogy egy szál cigaretta elszívása nem okoz rákot vagy halált, de attól az még rossz nekünk. Ugyanígy, ha havonta csak egy szelet bacon-t eszik az ember, abba még nem fog belehalni, de az attól még rossz neki.

Én még hozzá szoktam fűzni, hogy: „Az a jó még a növényekben, hogy ugyanúgy megvannak bennük azok a hasznos tápanyagok és vitaminok, mint az állati eredetű termékekben, de nincsenek bennük azok a hihetetlenül egészségtelen összetevők, mint a koleszterin, a transzsír, a hormonok és az antibiotikumok.”

Most nézzük a kérdés etikai oldalát. A veganizmus az egyetlen olyan társadalmi mozgalom, amellyel kapcsolatban az emberek járható útként próbálnak tekinteni a mértékletességre és a visszafogottságra. Sosem találnánk elfogadhatónak egy rasszistától, ha csak visszafogottan lenne rasszista, vagy egy hímsovinisztától, ha csak mértékletes gyakorisággal nyomna el nőket. A valóságban nem számít, milyen sokszor vagy milyen ritkán teszi ezeket valaki, a tetteinek akkor is áldozata van.

Ezért erkölcsileg nem igazolható csak csökkenteni az állati eredetű termékek fogyasztásának a mennyiségét, hiszen még ha csak „hetente egyszer” fogyasztjuk is, tettünk egy áldozat életébe kerül - teljesen szükségtelenül. Épp ezért a mértékletesség nem egy etikus kompromisszum, mert nem jelent semmit annak az állatnak, akit ettől még ugyanúgy kihasználnak és megölnék. Ha azt állítjuk, hogy a hús és az állati termékek mértékletes fogyasztása etikus, azzal erősítjük azt az elképzelést, hogy az állatok használata normális és erkölcsileg elfogadható.

Tegyük hát perspektívába a dolgot: azok, akik általában a „mértékkal lehet” felvetéssel jönnek, nagy eséllyel átlagos étrendet követnek: tejet fogyasztanak a reggeli müzlihez és a kávéjukhoz, sajtos-sonkás szendvicset, vagy valami hasonlót esznek ebédre, és délután isznak még egy tehéntejes kávé.

Vacsorára marha-, csirke- vagy disznóhúst esznek, talán sült krumplit, ami valamilyen állati zsírban sült. Ezután egy tejtermékes desszert jön, és akkor még nem is említettük a nasikat és a

kekszeket, amikben vaj, vagy a csokoládékat, amelyekben még több tehéntej van. Egy ilyen étrend nem mondható mértékletesnek, de ez az, amit az emberek többsége minden nap fogyaszt Angliában.

Hogy visszakanyarodjunk a kérdés etikai vetületére: mértékletesség ide vagy oda, az állatoknak így is teljesen indokolatlanul veszük el az életét. Egyik kivégzésre szánt állat sem lesz hálás, hogy az, aki megeszi a húsát, hisz abban, hogy ezt mértékkel teszi. Az az állat ugyanúgy meghal, az életének ugyanúgy vége, és nincs annyi mértékletesség, amely megváltoztatná ezt a tényt.

Ha valaki azt mondja, hogy csökkentette az állati eredetű termékek fogyasztását, kérdezd meg miért? Ha azt válaszolják, hogy etikai vagy környezetvédelmi megfontolásból, akkor fontos, hogy elismerjük a tényt, hogy csökkentették a fogyasztásukat, ugyanakkor emeljük ki, hogy morálisan ez még mindig nem eléggé jó. Valami ilyesmit mondhatsz: „Nagyszerű, hogy etikai megfontolásból kevesebb állati terméket fogyasztasz, de gondolkodtál már azon, hogy bár már nem fogyasztasz annyit, mint eddig, de végeredményben még mindig fizetsz azért, hogy állatok életüket veszítsék?”.

NEM LEHETSZ 100%-BAN VEGÁN

Ez egy nagyon fontos kifogás a veganizmus ellen, és vegánként is tisztában kell lennünk vele. Teljesen igaz, hogy a mai világban szinte lehetetlen 100%-ban vegánnak lenni – például a gabonatermelés és az aratás is állatok (hernyók, férgek, lepkék, legyek, sőt madarak és rágcsálók) halálát okozza. Ez az érv azért sántít, mert azt sugallja, hogy ha nem tudsz 100%-ig vegán lenni, akkor nincs is értelme próbálkozni. Vagy még inkább: ha az aratás során úgylis állatok veszítik életüket, akkor az is elfogadható, ha tenyésztjük és szándékosan megöljük őket.



Ezen gondolatmenet alapján ha egy tűzoltó megmenteni készül egy kisbabát az égő épületből, ám észreveszi, hogy van bent egy másik személy is, akit már nem fog tudni kihozni – akkor döntsön inkább úgy, hogy senkit nem ment meg? Vagy ha egy vízimentő észrevenne egy csoport fuldokló gyereket, de nem áll módjában mindenkit partra húzni, csak egy párat, akkor hagyja mindet megfulladni?

Ez alapján akár mondhatnám ezt is: „Úgysem tudok 100%-osan erkölcsös életet élni, akkor minek próbáljak egyáltalán jó ember lenni?” vagy: „Nem tudok mindig mindenkihez kedves lenni, akkor minek próbálkozzak egyáltalán?”

Ez a kifogás valójában a szándékról szól. Amikor állati eredetű termékeket vásárolunk, akkor fizetünk valakinek azért, hogy kihasználjon és megöljön egy állatot, míg a növények vásárlásával ezt nem tesszük. Ha egy állat meg is hal a növények feldolgozása során, az nem szándékos, de mindenképpen sajnálatos dolog.

Ha valaki autóvezetés közben véletlenül elüt egy kutyát, az nem ugyanaz, mintha szántszándékkal gázolta volna el. Ha azt mondjuk: „erkölcsileg rendben van, ha fizetek egy állat megöléséért, mivel aratás közben is meghalnak állatok”, az olyan, mintha azt mondanánk, hogy ugyanaz véletlenül elütni egy kutyát, mint szándékosan – mivel a szándékot figyelmen kívül hagyjuk. Ezzel azt is sugalljuk, hogy véletlenül és szándékosan állatot ölni ugyanaz.

Ha egy nem-vegán ezt az érvet hozza fel, kérdezd meg tőle, hogy van-e erkölcsi különbség aközött, hogy véletlenül vagy szándékosan üt el egy kutyát kocsival. Ha egyetért, hogy van különbség a kettő között, kérdezd meg, hogy e logika alapján lát-e különbséget aközött, hogy egy állatot véletlenül elpusztítunk az

aratás során és hogy egy állatot szándékosan megölünk egy vágóhídon.

Emellett ne feledjük, hogy nagyságrendekkel több növényt használunk fel az állatok takarmányozására, mint amennyit a vegán termékek előállításához, így felteheted akár a következő kérdést is: „Ha sajnálsz az állatokat, akik az aratás során veszítik életüket, akkor érdemes vegánná válnod, hiszen az állati termékek előállításához sokkal több növényre van szükség, ezért sokkal több állat pusztul el a nem-vegánok igényei miatt, mint a vegánokért.”

Ez a kifogás figyelmen kívül hagyja a veganizmus egyik fő pontját, miszerint nem létszükséglet állatokat és a testükből származó dolgokat fogyasztanunk, és ezért ezt nem is tesszük. Azok a rovarok és kisállatok nem azért pusztulnak el az aratás során, mert meg akarjuk őket enni, hanem mert növényeket muszáj ennünk ahhoz, hogy egészségesek legyünk.

Végezetül, a veganizmus arról szól, hogy minimalizáljuk az állatoknak okozott kárt, amennyire csak lehetséges és megvalósítható – nem pedig arról, hogy tökéletesnek kell lennünk. Szerintem a nem-vegánok szeretik a vegánságot a tökéletességre való törekvésként látni, mivel ez teljesen elérhetetlen célnak, idealisztikusnak és a valóságtól távol állónak mutatja azt.

MIT TENNÉL, HA EGY LAKATLAN SZIGETRE KERÜLNÉL?

A „lakatlan sziget” kifogás kétségkívül a legkedveltebb kifogás sok nem-vegán számára és úgy hallom, a lakatlan szigeteken növekvő számban felbukkanó vegánok miatt mostanra megnyitott ott egy nagyon sikeres falafel és humusz stand.



A ötlet emögött az érv mögött az, hogy a veganizmusban a képmutatás illúzióját próbálja megteremteni. A nem-vegánok akik ezt a kifogást használják, arra a következtetésre akarnak jutni, hogy élet-halál helyzetben még egy vegán is az állat élete fölé helyezné a sajátját, ezért erkölcsileg igazolható, hogy továbbra is állati eredetű termékeket fogyasszanak.

Nyilvánvalóan, ha valaki egy lakatlan szigetre kerülne, vegán vagy sem, először elkezdené gyümölcsök és zöldségek után kutatni és ha állatok is kóborolnának arra, amiket meg tud ölni, akkor feltételezhetően növényzet is lenne, amit meg tudna enni.

Legyünk őszinték, ha valaki véletlenszerűen tényleg egy lakatlan szigeten ragadna, a túlélési esélye rendkívül alacsony volna. Még ha lenne is ott egy állat, a legtöbbünk nem tudná, hogyan kell megölni, feldolgozni és megfőzni azt, ezért én szerintem inkább összebarátkoznék vele. Így legalább lenne egy barátom, akivel eltölthetném a maradék időm, ahogy lassan meghalok az étel és a tiszta ivóvíz hiányától.

Komolyra fordítva a szót, senki sem tudja megítélni mit tenne egy túlélési helyzetben és vannak dokumentált esetek, amikor az emberek megették egymást a túlélés érdekében. A legfontosabb dolog itt azonban az, hogy csak azért, mert valahol és valamikor emberek megölték és megették egymást, hétköznapi helyzetben nem volna etikus ezt tennünk.

Ez valójában a cáfolat fő pontja, mert még ha valaki rá is volt kényszerülve, hogy megöljön és megegyen egy állatot egy élet-halál helyzetben, az még nem igazolja erkölcsileg az állati eredetű termékek fogyasztását a mindennapi életben.

A valóság az, hogy nem ragadtunk egy lakatlan szigeten, ezért nem kell megölnünk és megennünk állatokat. Ezzel ellentétben, egy olyan társadalomban élünk, ahol bőségesen van

körülöttünk növényi eredetű étel, szóval morálisan ez az érv nem állja meg a helyét.

Azáltal, hogy olyan környezetet vagy szituációt teremtenek a nem-vegánok, amelyben minden választás vagy lehetőség kedvezőtlen, vigaszt próbálnak találni arra a tényre, hogy az étrendjük szükségtelen és igazolhatatlan szenvedést okoz egy másik élőlénynek. A lakatlan sziget kifogással újra megerősítik azt a hitet, hogy a túlélés érdekében állatokat kell ennünk. Ezzel egy olyan szélsőséges szituációt teremtenek, ahol nincs jó döntés, majd ezt a helyzetet áthelyezik a mindennapi életbe.

A lényeg az, hogy egyikünk sincs egy lakatlan szigeten, szóval ez a kifogás felesleges és nincs erkölcsi összefüggés egy állat muszájból, élet-halál helyzetben való megölése között és aközött, hogy az állatot kapzsiságból és önös vágyból ölik meg.

Az igazi kérdés és a kérdés, amit érdemes feltenned a nem-vegán beszélgetőpartnerednek az, hogy "Miért hagynád, hogy folytatódjon a bolygónk pusztulása, az ártatlan állatok szükségtelen méészárlása, az éhező gyerekek halálozása és a saját egészséged romlása, amikor mindez teljesen szükségtelen?"

NEM ELÉG VEGETÁRIÁNUSNAK LENNI?

Amíg vegetáriánus voltam, egy ideig úgy gondoltam, ez elég - mert így többé nem támogatom az állatok meggyilkolását. Nem gondoltam, hogy vegánná kellene válnom.



Ezzel az a probléma, hogy noha a vegetáriánusok nagy része etikai megfontolásból hagyja el a húsfogyasztást, nincsenek tisztában az állatokkal szembeni kegyetlenkedésekkel, illetve

kihasználásuk változatos módjával – én legalábbis egyáltalán nem tudtam ezekről. Azért lettem vegetáriánus, mert hittem abban, hogy nem kell állatoknak életüket veszteniük azért, hogy mi ehessünk, de akkor még nem néztem utána, valójában mi történik velük. Nem néztem vágóhídon készült felvételeket, és nem is éreztem szükségét ennek, hiszen meg voltam győződve róla, hogy már nem járulok hozzá ehhez az erőszakos rendszerhez.

Én is, mint sokan mások, abban az illúzióban éltem, hogy a szabad tartásos tojás etikus, és a tejelő tehenek tartása humánus. Soha nem gondolkodtam el azon, hogy a teheneknek szülniük kell ahhoz, hogy tejük legyen – ez nagyszerűen mutatja, milyen hatalommal bír a tejipar és az általuk terjesztett propaganda. Emlékszem, úgy gondoltam, felesleges vegánná válni. Hatalmas tévedés volt.

Vegetáriánusként még mindig hozzájárulunk az állatok szükségtelen kínzásához, bántalmazásához és levágásához. Ha etikus embernek tartod magad, vegetáriánusnak lenni nem elég.

A tojásiiparban a hím csibék pusztán melléktermékek, mivel nem hoznak hasznat az ipar számára. Ezért amint kikelnek, ezrével ledarálják, vagy élve elgázosítják őket. Újszülöttek, akiknek az első és egyetlen élettapasztalatuk az, hogy meggyilkolják őket. Gondolj arra, milyen félelmet és zavarodottságot érezhetnek, amikor futószalagra, darálóba vagy gázkamrába hajítják őket.

Fontos kihangsúlyozni, hogy minden hím kiscsibét megölnék, attól függetlenül, milyen tojástermelő üzemről van szó – ketreces, szabad tartásos vagy bio tojás esetén is. Mondd el az embereknek, hogy amennyiben tojást esznek, a hím csibék meggyilkolásáért fizetnek.

Fogalmazhatsz például így: „Mit gondolsz, mi történik a hím kiscsirkékkel a tojásiparban, akiket nem éri meg a húsupért felnevelni, hiszen a húsupért másik fajta csirkét tenyésztene?”

Továbbá, ha felmerül a szabad tartásos tojás téma, kérdezd meg: „Tudod, hogyan néz ki egy szabad tartásos telep?”

Tovább is mehetsz: „Gondoltál már arra, hogy a „szabad tartásos” címke esetleg nem több, mint egy marketingfogás, ami arra szolgál, hogy nyugodt lelkiismerettel vásárolj meg a terméket?”

Ne feledd, a szabad tartásos tojás termelése is a tyúkok kínzásával jár. Általában levágják a csőrük végét, és noha törvény szerint lehetőségük kell legyen a szabad levegőre menni, a valóságban sokuk soha nem hagyja el az épületet és egész életét friss levegő és napfény nélkül éli le.

Még a szabad tartásos csőrökre is igaz, hogy egy tojónak átlagosan egy iPad-nyi terület jut, és annyira összezsúfolva élnek, hogy szinte egymás hátán kénytelenek állni. Az Egyesült Királyság törvényei szerint egy csőrben 16000 madár tartható, ami azt jelenti, hogy 1 négyzetméterre 9 madár jut.

Sok tojó nem birkózik meg a nyomással, amivel az a genetikai módosítás jár, hogy a természetben szokásos évi 10-20 tojás helyett 300-at tojjanak egy évben – ennek következtében általánosan elterjedt az alultápláltság és betegségek, mint például a csonttritkulás. Tudjuk, hogy a tojásiparban a tyúkok több mint 45%-a élete során valamikor csonttörést szenved. (forrás: <http://www.landofhopeandglory.org/facts>) A kannibalizmus is jelentős probléma a tojásüzemekben, a madarak megcsipkedik beteg vagy már elpusztult társaikat.

Amikor a tojók szervezete kimerült, általában 72 hét után, ládába dobják és elszállítják őket a vágóhídra, ahol fejfelé felakasztják őket és elvágják a torkukat. Néhányan túlélnek ezt a szörnyűséget, és még élve forrázzák le őket, így pusztulnak el.

A tejipar hasonlóan visszataszító módszerekkel dolgozik. Ahogy a hím csibék, úgy az újszülött hím borjak sem hoznak hasznot a gazdáknak, így születésük után 24-72 órával elveszik őket az anyjuktól, néhányukat azonnal megölik és a hulladéktárolóban végzik. Életben hagyott társaikat borjúhúsként vagy felnevelve marhahúsként értékesítik.

Azokat közülük, akiket a borjúhúsért vágnak le, még babakorukban fejfelé felakasztják és elvágják a torkukat. A borjúhús nem létezne a tejipar nélkül. Csakúgy, mint az emberek, a tehenek is csak akkor termelnek tejet, amikor szültek – ezért aztán mesterséges megtermékenyítés útján teherbe ejtik őket. Ha nőstény borjú születik, őt is elválasztják az anyjától pár órával születése után (*Magyarországon a tejiparban jellemzően fél óra telik el a születés és az elválasztás között*).

Amikor az emberek a tejtermékekről beszélnek, meg szoktam kérdezni, hogy szerintük miért van a tehennek teje – mivel sokan, akikkel beszélgetek, egyszerűen nem tudják. Kérdezd meg: „Mit gondolsz, mi történik a bocikkal, ha mi isszuk meg a tejet, ami nekik járna?” vagy: „Mit gondolsz, mi történik a tejiparban a fiú bocikkal, akik nem termelnek tejet?”

A tejelő teheneket úgy tenyésztették ki, hogy tízszer több tejük legyen, mint amennyi természetes körülmények között lenne. Tőgyeik fokozott használatnak vannak kitéve, ami fájdalmas fertőzéseket és tőgygyulladást okozhat, ennek következtében genny és vér kerülhet a tejbe, amit aztán az emberek megisznak.

Amikor a tehenek túl gyengék lesznek ahhoz, hogy további utódokat hozzanak világra, és több tejet termeljenek, akkor a vágóhídra kerülnek, ahol elvágják a torkukat és kivéreztetik őket, hogy húsvat olcsó hústermékek készítésére használják. Az erőszakos megtermékenyítés és fejés ördögi körébe zárva, újra és újra megkínózva és kihasználva ezek a tehenek a természetes 25 év helyett mindössze 4-5 évet élnek.

Számomra ez tűnik a legkönnyebb módszernek egy etikai vegetáriánus meggyőzésére: csak magyarázd el nekik, hogy a tej- és tojásiiparból is a vágóhídon végzik az állatok. Beszélhetsz arról is, hogy a ruha- és a kozmetikai iparban, valamint a szórakoztatásunkért is szenvednek állatok; a vegetáriánusok közül sokan támogatják ezeket az iparágakat (vegetáriánusként én is viseltem bőrből készült termékeket és jártam állatkertbe).

Ha tejtermékekről van szó, szeretem a kérdéseimet ezen a vonalon feltenni: „Nem gondolod, hogy furcsa, hogy egy másik faj tejét isszuk, főleg mivel az a tej a kicsinyeiknek jár, nem pedig nekünk?” Avagy: „Innál közvetlenül a tehén tőgyéből?” Esetleg: „Innál disznótejet vagy patkánytejet?”

Nyilvánvalóan vegetáriánusként még mindig nagymértékben hozzájárul az ember az állatok szenvedéséhez, de a legtöbb vegetáriánus ezzel nincs tisztában – ezért minden beszélgetés velük remek alkalom a veganizmus terjesztésére.

HITLER VEGETÁRIÁNUS VOLT / EGYSZER ISMERTEM EGY VEGÁNT, AKI NEM VOLT TÚL KEDVES

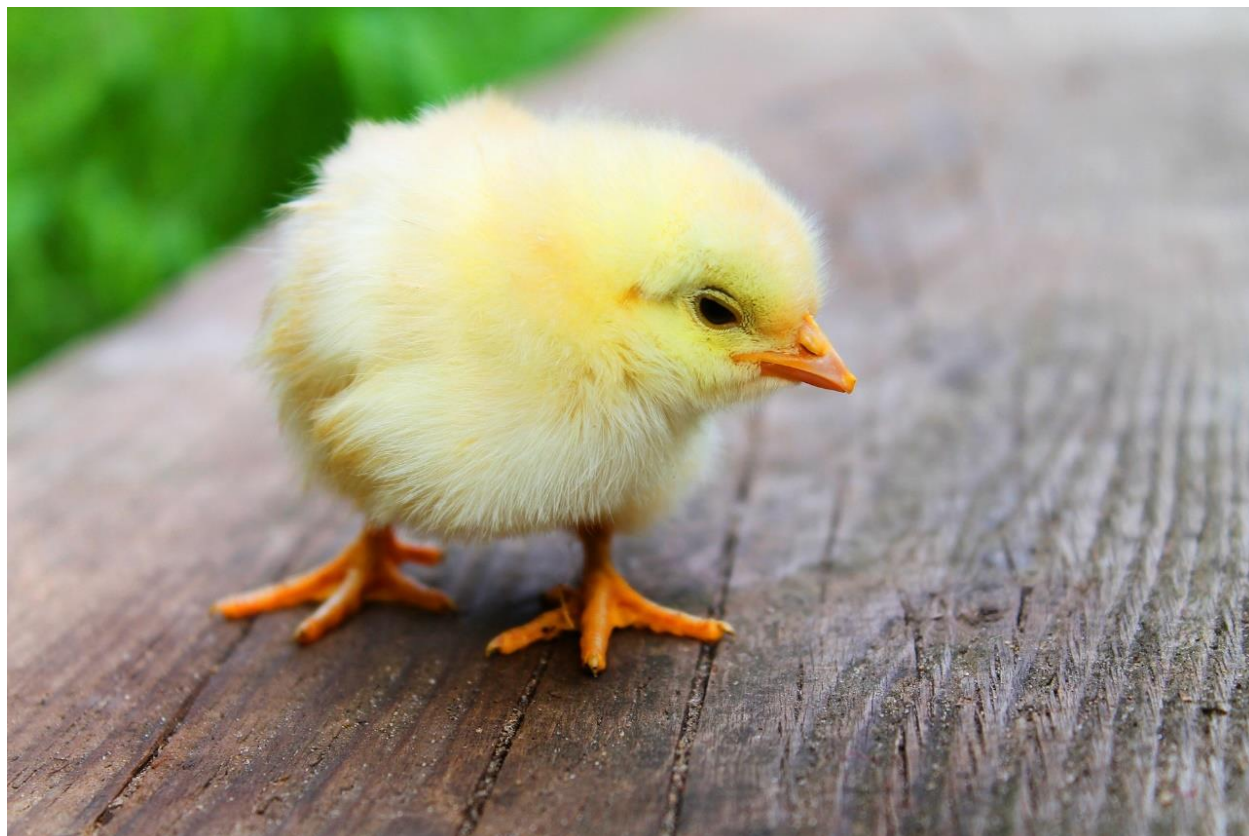
A húsevők által a veganizmus indokolatlanná tételére használt összes kifogás közül talán ez a legfurcsább. Egy pontba foglaltam a „de Hitler vegetáriánus volt” és az „egyszer ismertem egy vegánt, aki nem volt túl kedves” kifogást, hiszen mindkettő ugyanazon logika alapján, egyetlen személy cselekedeteire alapozva ítél el egy egész mozgalmat és filozófiát.

Először is, Hitler nem volt vegetáriánus. Úgy tudom, ez a tévhit oda vezethető vissza, hogy Goebbels azáltal akarta szerethetőbbé tenni Hitlert, hogy a vegetáriánus Gandhihoz hasonlította. De ebben a kérdésben lényegtelenek is a történelmi tények, hiszen pontosan mit is bizonyítana, ha Hitler vegetáriánus lett volna?

Ennek az érvnek a következő a logikája: ha a történelem egyik leggonoszabb embere, aki borzalmas rémtetteket követett el, ennyire szerette az állatokkal, akkor ha te is hasonlóan szereted az állatokat, akkor biztosan hasonlóan vélekedsz az emberi élet értékéről, mint ő.

Egyértelmű, hogy ez az érvelés abszurd. Chairman Mao, Mussolini és Stalin mind fogyasztottak húst és megbocsáthatatlan bűntetteket követtek el. A „de Hitler” érv alapján mondhatnák a

vegánok, hogy jobban teszed, ha te is vegán leszel, mert Sztálin evett állatokat, és ha te is eszel állatokat, pontosan olyan leszel, mint Sztálin.



Ha valaha egy olyan szituációba kerülsz ahol valaki tényleg komolyan használja ezt az érvet, mindenekelőtt azt javaslom, hogy vegyél egy mély levegőt és aztán mondd, hogy: „Igazából Hitler nem volt vegetáriánus, de még ha az is lett volna, az hogyan indokolja erkölcsileg azt, hogy te állatokat és a váladékaikat fogyaszd?”. Ezenkívül emlékeztetheted vitapartneredet arra is, hogy te nem vegetáriánus, hanem vegán vagy, és nem értesz egyet a vegetáriánus filozófiával, hiszen az fenntartja a tejelő tehenek, hím kiscsibék és tojásrakó tyúkok szükségtelen kivégzését.

Ha belegondolsz, a fasiszták hisznek abban, hogy felsőbbrendűek egy olyan véletlenszerűen örökölt dolog miatt, mint a származás, nemzetiség, szexualitás, stb. Ehhez hasonló indokokból fogyasztanak az emberek húst is. Azt gondolják, hogy felsőbbrendűek, mint az állatok. Természetesen a nem-vegánok nem szükségszerűen fasiszták, de ha már feltétlenül párhuzamot akarunk vonni, akkor több billió állat ok nélküli és etikátlan lemészárlása sokkal inkább hasonlít a náci viselkedéséhez, mint a növényevés és a harc azért, hogy minden életre tisztelettel és könyörülettel tekintsünk.

Természetesen nem ajánlom, hogy bármilyen módon is célozz arra, hogy a beszélgetőpartnered náci vagy fasiszta volna!

Mindazonáltal a Hitler kifogás megpróbálja a gonoszság képét társítani a húsmentes étrend követéséhez, ami egy veszélyes következtetés, ha valaki valóban azt hiszi, hogy Hitler vegetáriánus volt.

Bármely racionálisan gondolkodó ember számára evidens, hogy ez az érv nevetséges, hiszen könnyedén megcáfolható a következő logika alapján: ha Hitler rendszeresen mosott fogat vagy használt autót, bárki, aki szintén teszi ezeket a dolgokat, automatikusan pszichopata.

A valós probléma ezzel az érvvel az, hogy a vegán mozgalmat próbálja démonizálni azáltal, hogy egy olyan dologgal asszociálja, ami teljes ellentétben áll azzal, amit az képvisel. Éppen ezért veszélyesebb ez az érv, mint ahogy elsőre tűnik.

Nézzük meg ezt a kifogást, ami így hangzik: „Ismerek egy vegánt, aki bunkó volt velem”, de most fókuszáljunk a második részére. Ez az indok ugyanazt a logikát követi, miszerint, ha van egy vegán ember, aki nem túl kedves, akkor ez az egész vegán mozgalmat érvényteleníti.

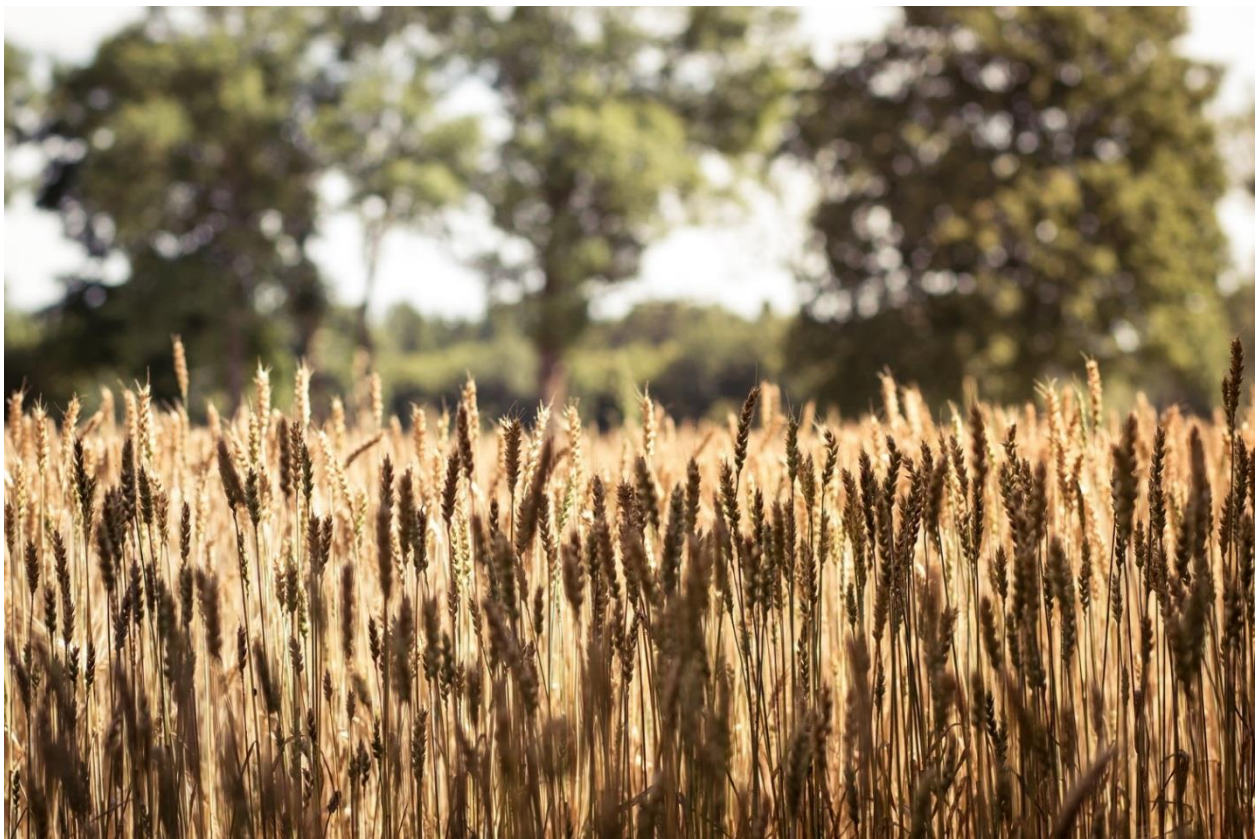
Ez a logikai következtetés nyilván hibás. Például, egyszer egy félreértés miatt rám kiabált a kalauz egy magyarországi vonaton. Ez azt jelenti, hogy mostantól joggal hihetem azt, hogy a magyar férfiak nem túl udvariasak? Vagy esetleg azt, hogy az összes jegyellenőr udvariatlan?

Egyszer New Yorkban összevesztem egy hölgygel, miután kijelentette, hogy gyűlöli a briteket. Akkor ezáltal jogosult vagyok gyűlölni New York összes lakóját, vagy esetleg az összes nőt?

Valójában életünk bizonyos pontján mindnyájunknak voltak rossz élményei adott emberekkel, de nyilvánvalóan teljesen logikátlan azt hinni, hogy lenézhetünk vagy elítélhetünk egy egész demográfiai csoportot egy rossz élmény miatt. Kérdezd meg a beszélgetőpartneredtől a következőt: „Szerinted ésszerű elítélni egy egész demográfiai csoportot egyetlen egy személy cselekedetei alapján?”.

MI LESZ A GAZDÁK MEGÉLHETÉSÉVEL?

Ez egy fontos kérdés, és azt gondolom, hogy egyre gyakrabban kerül majd elő, ahogy a vegán mozgalom fejlődik. Amikor valaki felveti a gazdálkodó megélhetésének a problémáját, általában valami ilyesmit mondok: „Teljesen igazad van, foglalkoznunk kell a gazdák megélhetésének kérdésével, akik gyakran már gazda közösségben születtek, csak ezt az életformát látták egész életükben, és soha nem kérdőjelezték meg a tetteik erkölcsi helyességét.”



Ebből látják, hogy reálisan gondolkozunk erről a dologról. A legtöbb ember a gazdálkodást idillikus, hagyományos munkaként látja, és belénk van táplálva a jó és becsületes gazdálkodó képe, aki keményen küzd a megélhetéséért.

Ma már ez nem feltétlenül van így, de az emberek ebben hisznek, és úgy gondolom, hogy ez a leghatékonyabb válasz. Elismerni, hogy a gazdálkodók megélhetése veszélyben van, és ezzel számolnunk kell.

Amikor vegán lettem, ez fogalmazódott meg bennem: „Az Auschwitz-i koncentrációs táborok kapcsán sem gondoltolta senki, hogy nem szabad őket bezárni, mert az SS tisztek elveszítik a munkahelyüket és nem tudják majd eltartani a családjukat”, de hamar rájöttem, hogy nem ez a legjobb módja a mondanivalóm átadásának.

A gazdákkal az a helyzet, hogy ők azok, akik közvetlenül fogva tartják és megcsonkítják az állatokat és ők profitálnak közvetlenül a kizsákmányolásukból és halálukból. Nem egyszerű feladat az ő megélhetésükről nyilatkozni, pedig a mi célunk egyértelműen az állathasználat leggyorsabb megszüntetése.

Azt azonban figyelembe kell vennünk, hogy ezek a gazdák olyan munkát végeznek, amivel a fogyasztók igényeit elégítik ki. Tagadhatatlan, hogy vannak olyan gazdák, akik nem érdemelnek együttérzést vagy segítséget. A probléma az, hogy a legtöbb gazda azt csinálja, amit mondanak neki, és törvényes módon dolgozik. Sokan már gazdálkodó családba születtek, következetesen kondicionálták és nevelték őket egy bizonyos életmódra, és őszintén azt gondolják, hogy az állattartás etikailag és erkölcsileg teljesen rendben van.

Tehát a vegánok számára itt van ez az erkölcsi dilemma, hiszen mindannyian készséggel elismerjük, hogy az emberek azért

tartják fenn az állatokkal szembeni erőszak rendszerét, mert erre vannak kondicionálva, de ugyanez a logika vonatkozik a gazdákra is, akik szintén ugyanabban az erőszakos rendszerben lettek kondicionálva.

Ez alapvetően azt jelenti, hogy valamilyen formában el kell ismernünk, hogy a gazdák erkölcsileg nem teljesen felelősek azért, hogy milyen életmódba születtek bele, és úgy gondolom, hogy foglalkoznunk kell azzal, hogy a megélhetésük veszélyben van.

Mondhatod ezt az illetőnek, akivel beszélsz: „Egyetértetek, hogy a gazdák megélhetése nem elhanyagolható kérdés, de nem gondolod, hogy az állatok élete és a bolygónk jövője fontosabb, mint a pénz?”.

Számomra tényleg erről a döntésről van szó: pénz, vagy élet? Nyilvánvaló, hogy egy állat élete sokkal fontosabb, mint a pénz, és a legtöbb ember egyet is ért ezzel, de fel kell nekik tenni a kérdéseket, hogy ezt fel is ismerjék. Ez elvezet bennünket ahhoz a kérdéshez, hogy mi legyen a gazdák megélhetésével?

A legegyszerűbb, ha a gazdák átállnak szántóföldi gazdálkodásra és csak növényeket termesztenek. Ez egy teljesen elfogadható megoldás egyes gazdák számára, és valójában már többen meg is tették, köztük egy szarvasmarha-tenyésztő, aki a közelmúltban a teljes állományát a Hillside Animal Sanctuary-nek adta és most egy teljesen vegán gazdaságot üzemeltet.

Egy másik megoldás, hogy a gazdák számára lehetőséget biztosítsunk az átállásra, például adókedvezmények segítségével. Talán ezt tartom a legfontosabb dolognak a gazdák megélhetésének védelmében.

Tehát jelenleg az adónk egy részét a gazdák kapják, így pénzügyileg támogatjuk azt, amit csinálnak. De a helyzet az, hogy

a támogatások többsége egyenesen a tehenészetekhez és az állattenyésztőkhöz kerül, ez az egyik oka, hogy az állati termékek még mindig megfizethetőek. Ha ezt a támogatást megszüntetnénk, az hatalmas problémákat okozna ezekben az iparágakban.

Fontos lenne, hogy az állattenyésztéshez nyújtott támogatások a növénytermesztésbe kerüljenek, ez egyszerre növelné az állati termékek árát, így kevésbé hozzáférhetővé és kevésbé megfizethetővé válnának, és csökkentené a növények árát, így elérhetőbbé és megfizethetőbbé tenné őket. Ez azt is jelenti, hogy ezek a támogatások az állattenyésztők pénzügyi támogatására használhatók fel, hogy áttérjenek a növénytermesztésre.

Azonban lesznek olyan gazdák, akik nem tudnak növénytermesztésre átállni, mert a földjük nem alkalmas rá. Ez természetesen azt jelenti, hogy valószínűleg végül elveszítik munkájukat, de ez néhány gazda számára sajnos elkerülhetetlen.

Itt a legfontosabb azt megérteni, hogy a munka vagy a megélhetés nem indokolja erkölcsileg az állatok rabszolgasorban való tartását, megcsonkítását és a haszon érdekében való leölését. Ebben a helyzetben a gazda számára új munkát keresni elenyésző kellemetlenség, az állatok egész életen át tartó szenvedésével és félelemével szemben, amit az ipari állattenyésztésben el kell szenvedniük.

Ami szintén szörnyen képmutató, hogy az emberek valójában általában nem törődnek azzal, hogy a tetteik veszélyeztetik-e mások munkáját. Például, ha a szupermarketekben lévő önkiszolgáló kasszát használod, akkor ez veszélybe sodorja a pénztárosok megélhetését, mivel a munkájuk feleslegessé válik.

Egy másik kérdés: „Javasolnád-e mindenkinek, hogy dohányozzanak, mert ha senki sem dohányozna, akkor a dohánytermesztők és a dohányipari dolgozók elveszítenék munkájukat és megélhetésüket?”.

Ha azt mondják, hogy nem, akkor lehet ez a következő kérdésed: „Miért gondolod, hogy az állattenyésztő gazda munkája fontosabb, mint a dohánytermesztő gazdáé?”.

Ráadásul nem mindenki fogja befejezni az állati termékek fogyasztását egyik napról a másikra, a váltás fokozatos lesz, ami azt jelenti, hogy a gazdák nem maradnak azonnal munka nélkül, és ez tökéletes lehetőséget biztosít számukra, hogy egy új karrierbe fogjanak.

Továbbá, amikor a megélhetésről és a munkahelyről esik szó, mindig csak a gazdákat említik, senki sem aggódik a vágóhídi dolgozók munkájáért. Valójában néha a nem-vegánok mondják nekem, hogy: „Hogyan végezhet valaki ilyen munkát?” vagy: „Biztosan beteg lelke, aki egy vágóhídon dolgozik.” – ez azért bosszantó, mert a vágóhidakon dolgozók általában szükségből dolgoznak ott, nem azért, mert ezt akarják, és az egyetlen ok, amiért ezek a munkahelyek léteznek az, hogy a fogyasztók megveszik az állati eredetű termékeket.

A vágóhídi munkások gyakran bevándorlók vagy munkásosztályúak (szegények), akiknek alig vagy egyáltalán nincs más lehetőségük. Közöttük az egyik legmagasabb PTSD (poszt traumás stressz), a depresszió, a szorongás, az öngyilkosság, a kábítószer és az alkoholfogyasztás aránya minden más szakmához képest, és számos pszichológiai problémától szenvednek az állatok leölése miatt. Az állattenyésztés eltörlése igazi felszabadulás lenne ezeknek az embereknek is, nem csak az állatoknak.

EZ AZ ÉLET RENDJE

Ez a kifogás hasonló a táplálékláncre hivatkozó érveléshez, ugyanis azt feltételezi, hogy az állatok elfogyasztása erkölcsileg igazolt, mivel az része valamiféle természetes rendnek, és ennél fogva mi az állatvilág egyik fajaként csupán a kötelességünknek teszünk eleget.



Ellentmondásos azt állítani, hogy az állatok fogyasztása az élet körforgásának része. Az állattenyésztés csupán a folyamatos szükségtelen kínzás és halál körforgása, tehát az élet és az állattenyésztés éles ellentétben állnak.

Két dolog van csupán, ami biztos az életünkben: a születés és a halál. Valójában csakis erről szól az élet körforgása: minden született lénynek meg kell halnia, így beteljesítve a körforgást. Ami viszont e két esemény között történik, az bizonytalan, és független az élet körforgásától.

Azok a nem-vegánok, akik az élet körforgására hivatkoznak, azt bizonygatják, hogy egy tőlünk független természeti törvény feljogosít minket az állatok megölésére. Alapvetően azt állítják, hogy elvenni mások életét nem erkölcstelen, mivel minden élőlénynek meg kell halnia.

Ez elméletileg azt jelentené, hogy jogunk van bárkinek elvenni az életét, úgy ahogy csak kedvünk tartja, hiszen ez is csak az élet körforgása. Szükségtelenül megölhetek egy kutyát, szükségtelenül megölhetek egy macskát, vagy akár szükségtelenül megölhetek bármilyen állatot, ami azt illeti. Ezen az alapon az élet körforgására való hivatkozással még az emberölés is erkölcsileg elfogadható lenne.

Ha a beszélgetőpartnered az élet körforgását hozná fel, kérdezd meg tőle, hogy csak azért, mert minden élőlénynek meg kell halnia egyszer, elfogadható lenne-e, ha átvágnám egy kutyának a torkát?

Az is érdekes, hogy az élet körforgása érvelés csak akkor jön szóba, amikor mi öljük meg a többi állatot, de nem jelent semmit, amikor egy ember gyilkol meg egy másikat, vagy ha egy állat tör az ember életére. Amikor arról hallunk, hogy egy cápa vagy egy krokodil megölt valakit, nem mondjuk hátradőlve, hogy: „Lám, ez az élet körforgása, aki született, mind meghal”. Nem. Dühösek leszünk és vadászokat vagy halászokat küldünk oda, hogy megöljék azt az állatot, bosszúból, és mert tartunk tőle, hogy esetleg további emberek eshetnek áldozatául.

Azt az embert, aki meggyilkol egy másik embert, letartóztatjuk, megbüntetjük és börtönbe zárjuk. Pedig ha elfogadnánk „az élet körforgása” érvelést, a gyilkosság nem lenne bűncselekmény, hiszen a halál elkerülhetetlen, tehát elfogadható lenne bárki életét elvenni, ha úgy tartja kedvünk.

Ha az élet körforgása feljogosít az állatok szükségtelen meggyilkolására, akkor minden állat szükségtelen megölésére, szükségtelen gyilkosságra feljogosít, nem csak azokra, amelyeket kényelmes ezzel indokolnunk.

Ráadásul, ha az érvelésünket arra alapozzuk, hogy mit tartunk természetesnek, még akkor sem indokolhatjuk ezzel azt, ahogyan az állatokat tartjuk, szaporítjuk, kihasználjuk és lemészároljuk, ugyanis az a rendszer, amiben mindez történik nem is állhatna távolabb a természetestől.

Hogy lenne természetes erőszakkal megtermékenyíteni a teheneket, csak azért, hogy megihassuk a borjuknak való tejüket? Hogy lenne természetes a ketrecekben tartott állatokat gázzal vagy anális elektro-sokkal megölni, csak azért, hogy a szőrméjüket bőrüket viselhessük? Hogy igazolná az élet körforgása, hogy kozmetikumokat és pipereanyagokat kenjünk az állatok szemébe, vagy hogy lemarjuk a bőrüket a testükről?

Ezek a dolgok szembe mennek az élet körforgásának minden lehetséges értelmezésével. Az élet körforgásának érve arra hivatkozik, hogy amit teszünk, az a természet lényegéből fakad, de valójában természetellenesebb már nem is lehetne.

Ha hozzávesszük ehhez a tényt, hogy a 16 vezető halálokból 15-öt az állati eredetű termékek fogyasztása okoz, nyilvánvalóvá válik, hogy ez nem csak az állatok számára a halál körforgása, de számunkra is.

(<https://www.youtube.com/watch?v=30gEiweaAVQ>)

AZ ÁLLATOKAT ERRE A CÉLRA TENYÉSZTETTÉK

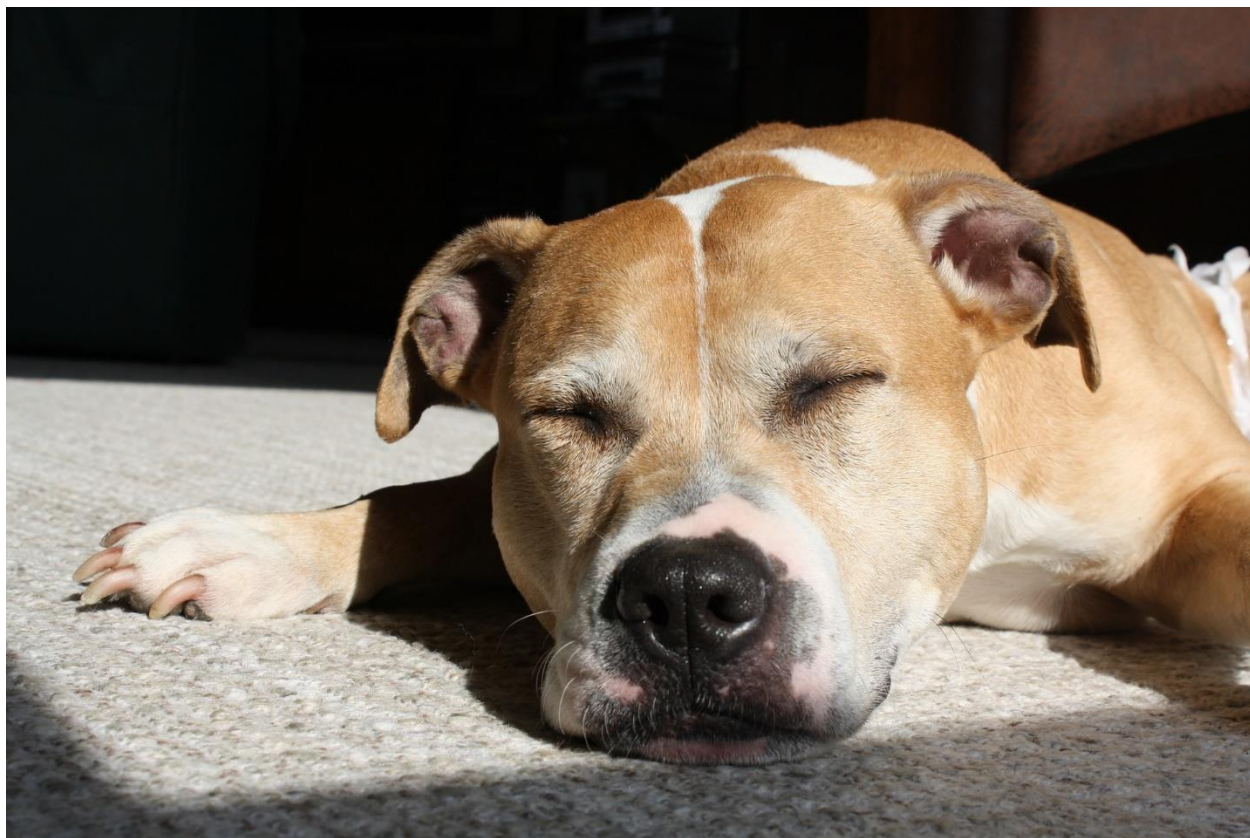
Mindig is nehezemre esett megérteni, hogy mi alapján jogosítottuk fel magunkat arra, hogy megmondjuk, milyen célt szolgál egy másik élőlény élete. Rendkívül jól példázza fajunk arroganciáját, hogy azt hisszük, jogunkban áll eldönteni milyen oknál fogva legyen életben egy állat és mire legyen használva az élete. Szerintem ez tökéletesen szemlélteti, mennyire elnyomjuk és elértéktelenítettük a nem-emberi állatokat.

Attól, hogy mi eldöntöttük, mi fog történni egy állattal, nem jelenti azt, hogy ami történni fog velük, az morálisan elfogadható. Sokan tenyésztnek kutyákat azzal a kizárólagos céllal, hogy kutyaviadalra neveljék őket. Ez azt jelentené, hogy a kutyaviadal etikus, mert ezeket az állatokat erre tenyésztették?

Egyes országokban legális az állatokkal nemi kapcsolatot létesíteni, és még állati bordélyházak is vannak, ahol fizethetsz, hogy megerőszakolhass egy állatot. Az „erre a célra tenyésztették” kifogás alapján ezekkel az állatokkal közöszölni tökéletesen etikus.

Ez az érv nem veszi figyelembe azt a tényt sem, hogy az általunk kizsákmányolt állatok élni akarnak és szeretnék elkerülni a fájdalom és félelem érzését. Nincsenek tudatában annak, hogy milyen céllal tenyésztették őket, és ugyanúgy élni akarnak, mint azok az állatok amelyek az ember számára „cél” nélkül születtek.

Ha beszélgetsz valakivel és ezt a kifogást használják, kérdezd meg: „A kutyaviadal morális lesz attól, hogy ezeket a kutyákat harcra tenyésztették?”



A SZÓJATERMELÉS TÖNKRETESZI A KÖRNYEZETET

Nem nagyon tértem még ki a veganizmus környezetvédelmi hatásaira, és azt hiszem, az széles körben elfogadott tény, hogy a vegán étrend nagyságrendekkel jobb a környezetünknek, mint a nem vegán táplálkozás. Az ENSZ közelmúltban kiadott közleménye szerint ahhoz, hogy elkerüljük az éghajlatváltozás legrosszabb hatásait, mindenkinek azonnal növényi alapú étrendre kellene váltania.

Van azonban egy környezetvédelmi érv, amit sokszor hallunk: hogy a szójatermelésnek súlyos környezeti hatásai vannak, mint például az esőerdők kiirtása és az állatok élőhelyének csökkenése. Ez kétségtelenül igaz, azonban ne felejtjük el, hogy a megtermelt szója 85%-át állati takarmányként használjuk fel (visszafogott becslések szerint). Fenntartható módon tudnánk annyi szóját termelni, amennyi emberi fogyasztásra elég lenne. A szójatermeléssel az a gond, hogy óriási mennyiségre van szükség belőle a haszonállatok etetéséhez - ezért pusztítja a környezetet, nem pedig azért, mert a vegánok szójatejet isznak.

Amikor valaki felhossa a szója témakörét, mondhatod, hogy: „Igazad van, a szójatermelés valóban káros a környezetre. De azt tudtad, hogy a szója 85%-át az állatokkal etetik meg? Az ipari állattenyésztés miatt okoz problémát a szójatermelés.” Folytathatod ezzel: „Mivel aggódsz a szójatermelés környezeti

hatása miatt, abbahagyod az állati eredetű termékek fogyasztását, most, hogy tudod, az állattenyésztés a probléma fő oka?”

Úgy gondolom, azt is fontos megjegyezni, hogy közvetlen emberi fogyasztásra szánt szója nem csak a vegánok kedvenceiben (pl. tofu) fordul elő, hanem sokféle gabonaételben, feldolgozott élelmiszerben, kenyérben, öntetben, majonézben, hústermékekben, csokoládében, édességekben is – tehát elsősorban nem-vegán ételekben.



Egy gazda nemrég azt mondta nekem: „Hát, jó étvágyat a génmódosított szójadhoz!” Azonban ha megnézzük, a legtöbb vegán szójatermék hirdetésében kiemelik, hogy nem

génmódosított alapanyagból készülnek (legalábbis az Egyesült Királyságban így van – *Magyarországon is*).

A génmódosított szója többségét a haszonállatok takarmányozásához használjuk, így ha valaki ezzel az érvel próbálkozna (bár nem hiszem, hogy sokan tennék), ezt is elmondhatod nekik.

Láthatjuk, hogy ha az ember valóban aggódik a szójatermelés környezeti hatásai miatt, akkor képmutatás részéről, ha nem vált végán életmódra.

Azt is tudni kell, hogy minden másodpercben 0,4-0,8 hektár esőerdőt pusztítunk el az állattenyésztés miatt, és hogy az állattenyésztés (a haszonállatokat és melléktermékeiket beleértve) felelős az összes üvegházhatású gázkibocsátás 51%-áért – míg a közlekedés csak 13%-ért. Ami azt illeti, nincs olyan, hogy mindenevő környezetvédő, vagy akár vegetáriánus környezetvédő. Ha érdekel a környezet védelme, vegánnak kell lenned, ez ennyire egyszerű.

Ezt érdemes hangsúlyozni, ha egy magát környezetvédőnek valló személlyel beszélgetsz – mivel a legtöbb környezetvédő nem vegán. Vajon miért? Szerintem az egyik fő oka az, hogy az emberek a kormányoktól és a nagyvállalatoktól várják, hogy élen járjanak a környezetvédelemben, és sokkal könnyebb rájuk hárítani a felelősséget minden környezeti probléma miatt, mint megvizsgálni saját tetteinket és felmérni, egyénileg vajon mindent megteszünk-e, ami tőlünk telik.

Amikor nem-vegán környezetvédőkkel beszélünk, szerintem meg kell értetnünk velük, hogy a kezünkben van a hatalom, hogy változtassunk, és nem várhatunk a politikusokra és a gazdasági vezetőkre, hogy valódi változást érjenek el. El kell mondanunk nekik, hogy rajtunk, fogyasztókon múlik a változás, és noha csak

a kormány tud rendeleteket hozni, például a megújuló energiaforrásokra való váltásról, vagy az olaj és gázlobbi leépítéséről – mégis, képmutatás lenne tőlük reformokat követelni, ha mi magunk nem vagyunk hajlandók néhány egyszerű változtatásra.

VEGÁNNAK LENNI

TÚL EXTRÉM,

DRÁGA ÉS NEHÉZ

(Plusz: miért esznek a vegánok húshelyettesítőket?)

A növényi étrend szinte szinonimájává vált a megszorított étkezésnek, az emberek a vegán ételeket korlátozónak látják és van egy olyan tévhit is, hogy drága és elitista. Kezdjük azzal a gondolattal, hogy a vegánság egy korlátozó étrend.

Mióta vegán vagyok, sokkal változatosabb, sokszínűbb ételeket eszek, mint azelőtt valaha, és olyan alapanyagokkal főzök, amelyekről azelőtt nem is hallottam. A vegánná válás arra ösztönzött, hogy tágítsam azon ételek körét, amit megeszek, és ma már azt gondolom, hogy ha valami korlátozó, akkor az nem-vegánnak lenni.

Elmondhatod, hogy most is ugyanazokat az ételeket eszed mint korábban. Most is eszel pizzát, bolognai spagettit, sajtos tésztát, curryt, nachost, burritót, stb., sőt, valójában gyakorlatilag minden nem-vegán ételt el tudsz készíteni növényi változatban. Szóval semmiképp sem lehet a vegánság korlátozó, mert ugyanazokat az ételeket eszed mint ezelőtt, az egyetlen különbség, hogy most már növényekből készülnek.

Tehát a vegán étrend minden, csak nem korlátozó, és ennél fogva minden, csak nem extrém. Ezt a szót, hogy extrém, gyakran használják a vegánok jellemzésére, pedig ironikus, hogy életemben először mondhatom, hogy az életvitelem az extrém ellentéte.



Vegán „csirke” a londoni Temple of Hackney-ből

Nem eszem többé halált, nem származik többé az élelmem olyan állatoktól, akik a fájdalomtól sikoltottak, ahogy megölték őket. Nem eszem többé olyan ételt, amely rabság és kínzás eredménye. Ezeket tartom extrémnek. Nem azok az élelmiszerek extrémek, amelyek természetesen nőnek és nem kiáltoznak a fájdalomtól - a gyümölcsök, zöldségek, magok, gabonafélék, hüvelyesek, diófélék, krumpli stb. Hogy lehet a vegán étrend extrém, amikor olyan ételek fogyasztásából áll, amelyek

megelőznek és gyógyítanak betegségeket, amelyek meghosszabbítják az életünket, amelyek több energiát adnak és segítenek harmóniában élni az állatokkal?

A nem-vegánok étrendjében olyan termékek vannak, amelyek olyan betegségeket okoznak, mint például a rák és a szívbetegség. Az ételük egy vágóhíd nevű helyről jön és olyan állatoktól származik, akiket megcsonkítottak és rabként élték le az életüket. Mi ez, ha nem extrém?

Mi a helyzet azzal, hogy: „De a vegán ételek drágák és nehezen elérhetőek”?

Ha bemész bármelyik élelmiszerboltba, a legdrágább élelmiszerek általában a húsok és a sajtok, míg a legolcsóbbak a bab, rizs, krumpli, tészta, lencse, stb. Mióta vegán lettem, kevesebbet költök élelmiszerre, mint előtte, főleg, hogy az ételeim többsége olyan összetevőkből állnak, mint a zab, keményítők, szénhidrátok és zöldségek, amelyek mind a legolcsóbb élelmiszerek közé tartoznak.

Az egyetlen alkalom, amikor a növényiétel drágább lehet, az az, amikor helyettesítőket veszünk, például a fagyasztott vegán „csirkefalatkák” még mindig drágábbak, mint a nem-vegán csirkefalatkák, de ez a keresletről és kínálatról szól. Ahogy egyre több ember lesz vegán, és veszi meg ezeket a termékeket, egyre olcsóbbak lesznek.

Már kaphatsz szójatejet ugyanazon az áron, mint tehéntejet, és a szupermarketekben a vegán sajtok is ugyanannyiba kerülnek, ha nem olcsóbbak, mint a tehéntejből készült sajtok. Vegán burgereket és „darálthúst” is lehet kapni nagyjából ugyanazon az áron, a helyettesítők is folyamatosan egyre elérhetőbbé és megfizethetőbbé válnak. *(Ezek az összehasonlítások az Egyesült Királyságra vonatkoznak.)*

A vegán étrend nem azt jelenti, hogy drága bio gyümölcsöket kell enned vagy juicebárba járnod, a jó vegán étkezés alapjai elérhető élelmiszerek, amelyek sokkal olcsóbbak, mint az állati eredetű termékek.

Amikor még húst ettem, utáltam elkészíteni azt; nyálkás volt, bűdös és meg kellett mosnom utána a kezemet és letörölni a konyhapultot. Most gyümölcsökkel és zöldségekkel dolgozom, imádom! Gyönyörű élénk színük van, csak meg kell mosnom őket és már ehetem is, nem kell utána egyből kezet mosnom. Most hogy vegán vagyok, alig várom, hogy főzhessek, ezelőtt házimunkaként tekintettem rá, de most már ez az egyik kedvenc része a napomnak.

Ezzel el is érkeztünk az utolsó ponthoz, miszerint vegánként gyakran kapjuk a kérdést nem-vegánoktól, hogy miért eszünk állatitermék-helyettesítőket, hogy ha nem akarunk állati termékeket enni. Amennyire utálok most az állati eredetű termékek fogyasztásának gondolatát és rosszul, kényelmetlenül érzem magam tőle, én sem, mint a legtöbben, nem azért lettem vegán, mert nem szerettem az állati termékek ízét.

Mielőtt vegán lettem, imádtam a KFC-be járni, és marhahúsos hamburgereket enni, imádtam a halloumi sajtot és a Domino's pizzáját - de rájöttem, hogy fontosabb dolgok is vannak az életben, mint az, hogy valami finom. Emberként meg kell értenünk, hogy a cselekvéseink nem válnak elfogadhatóvá csak mert élvezetet nyújtanak, amennyiben negatívan befolyásolják mások életét.

Mi, vegánok azért eszünk állati eredetű termék-helyettesítőket, mert élvezzük az állagukat és az ízüket - és azt is, hogy egyetlen állat sem halt meg vagy szenvedett azért, hogy megehessük őket.

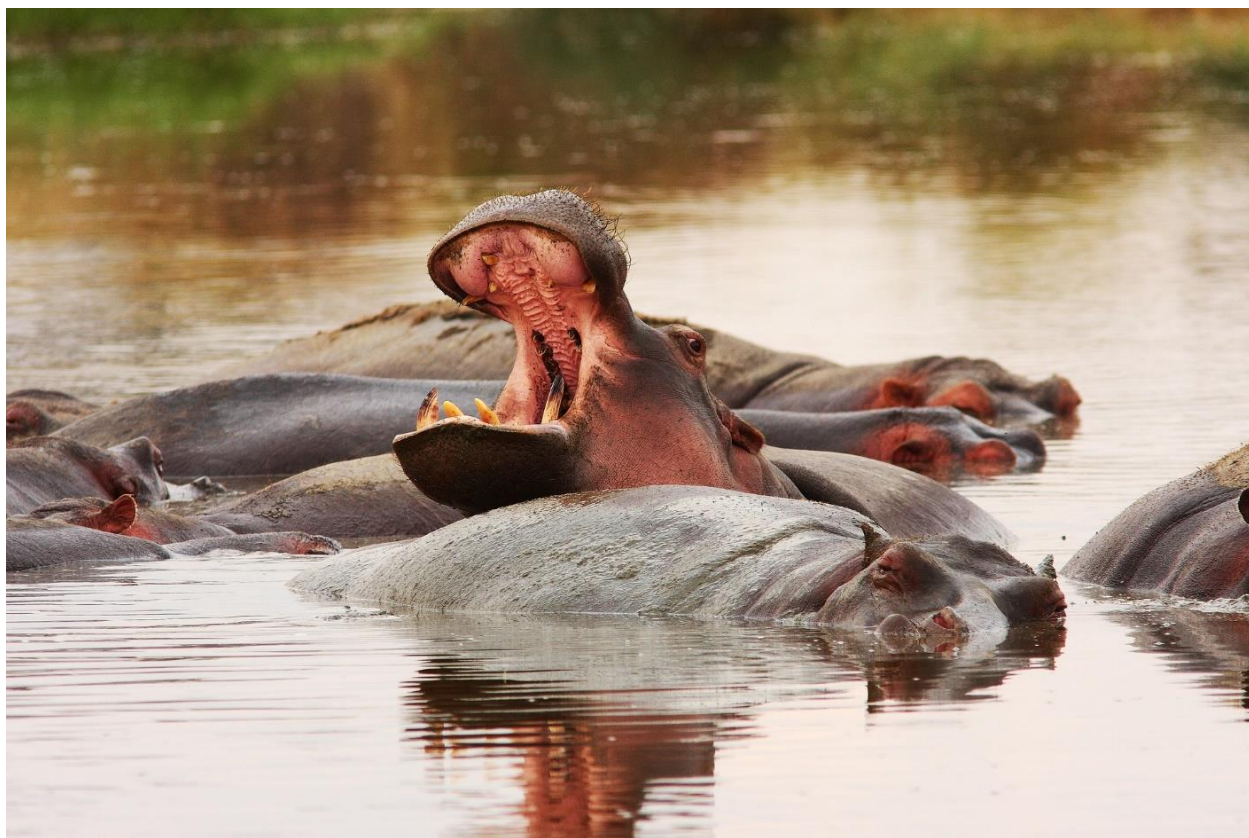
MINDENEVŐK VAGYUNK SZEMFOGAKKAL

Ez kétségtelenül egy nagyon gyakori kifogás az állatok kihasználásának indoklására; egy olyan érv, amellyel mindenképpen foglalkoznunk kell. Érdekes, hogy sokat változott a hozzáállásom ehhez a kifogáshoz, mióta elkezdtem a veganizmus terjesztését.

Rengeteg bizonyíték támasztja alá, hogy nem vagyunk természetes mindenevők, és valójában sokkal közelebb állunk a növényevőkhöz és a gyümölcsevőkhöz - ez volt az érvelésem, amikor a mindenevő kifogásról beszélgettem. Azonban ez rendszerint oda vezetett, hogy a beszélgetés témája sokszor elterelődött, és arról kezdtünk vitatkozni, hogy az ember mindenevő-e, és nem arról, hogy morálisan elfogadható-e az állatok meggyilkolása.

Az emberekbe egy életre belenevelik, hogy természetes mindenevők vagyunk - nekem is ez volt a meggyőződéselem szinte egész életemben. Úgy gondolom, hogy amikor az emberek azt hallják a vegánoktól, hogy nem vagyunk mindenevők, azt hiszik, hogy téveszmések vagyunk, és figyelmen kívül hagyjuk az alapvető biológiai tényeket, és így aztán a további érvelésünk is hiteltelenné válik. A valóság azonban az, hogy teljesen mindegy, hogy természetes mindenevők vagyunk-e, ugyanis ez sem jelentene erkölcsi alapot az állatok kizsákmányolására. Csupán az a tény, hogy valamire képesek vagyunk, még nem jelenti, hogy azt etikus is megtennünk.

Az, hogy mindenevők vagyunk, alapértelmezésben azt jelenti, hogy képesek vagyunk növényekből felvenni az energiát és a tápanyagokat, és így képesek vagyunk a létfenntartásra kizárólag növények fogyasztásával. Ebből következik tehát, hogy nem szükséges állatokat fogyasztanunk, és mivel nem szükséges, így nem is etikus.



Kérdezd meg attól, akivel beszélgetsz, hogy ha természetes mindenevők vagyunk - ami azt jelenti, hogy növények fogyasztásával is képesek vagyunk életben maradni -, milyen erkölcsi alapunk van elvenni egy állat életét, ha valójában nincs rá szükségünk?

A szemfogakkal való érvelés az egyik legszórakoztatóbb öngigazolás, amelyet az emberek használnak. Emlékszem, hogy

mielőtt vegánná váltam volna, én is használtam a szemfog érvet, és valóban elhittem, hogy a szemfogaim elfogadhatóvá teszik, hogy másoknak fizessek az állatok megöléséért.

A leggyorsabb és legkönnyebb ezt az érvelést megcáfolni, ha rámutatunk arra, hogy a vízilónak van a legnagyobb szemfoga az összes szárazföldi állat közül, és mégis teljesen növényevő. A méretes szemfogakkal bíró növényevők közé tartoznak még a gorillák, a kardfogú szarvasok és a tevék is. A mi szemfogaink nem alkalmasak a nyers hús felszakítására vagy az állatok életének kioltására. Azért vannak, hogy bele tudjunk harapni a kemény, ropogós gyümölcsökbe, például az almába.

Ha valaki, akivel beszélgetsz, a szemfogakra hivatkozna, kérdezd meg tőle: A vízilovaknak van a legnagyobb szemfoguk az összes szárazföldi állat között, mégis növényevők - így is azt gondolod, hogy a szemfogaid feljogosítanak rá, hogy másoknak fizess azért, hogy állatokat öljenek a te nevedben?

Mindemellett, csupán azért, mert a fizikai képességeink lehetővé tesznek számunkra valamit, még nem lesz az a cselekedet morálisan elfogadható. Tehát pusztán azért, mert fizikailag a szánkba tudjuk venni és mert meg tudjuk emészteni az állati eredetű termékeket, a fogyasztásuk még nem válik etikussá. Hasonlóan például, csak mert ökölbe tudom szorítani a kezem, az még nem teszi morálisan elfogadhatóvá, hogy megüssek valakit.

Kérdezd meg az ezzel a kifogással élő nem vegántól: „Szerinted azért, mert valamihez megvan a fizikai képességünk, az attól morálisan elfogadható is lesz?”

Ha azt feleli, hogy igen, megkérdezheted: morálisan elfogadható, hogy megüssek valakit, csak azért, mert ökölbe tudom szorítani a kezem?

Úgy vélem, hogy azt is fontos megvizsgálni, milyen érvek szólnak amellett, hogy nem vagyunk természetes mindenevők, mert néha ez a téma is felmerül és fontos tudni róla.

A legfontosabb pont, amelyet ki szoktam emelni, hogy a fogaink laposak és tompák, továbbá képesek az oldalirányú mozgásra, csak úgy, mint a természetes növényevőké. A mi gyomrunk gyenge sósavat termel, szemben a természetes húsevőkével, akiké erős sósavat tartalmaz. A mindenevők bele háromszor rövidebb a miénknél, ami azért fontos, mert az állati részek rostban szegények.

Továbbá, ha természetesen arra termettünk volna, könnyedén képesnek kéne lennünk a gyilkolásra, de az igazság az, hogy ha csak a kezünkkel és fogunkkal kéne megölnünk egy disznót, az valószínűleg csak némi vakargatásnak venné próbálkozásunkat. De tegyük fel, hogy végzünk valahogy a disznóval. Hogy darabolnánk fel, hogy elfogyasszuk?

Mi a helyzet a szerveivel, a belsőségekkel és az agyával, a porcokkal, az inakkal és az ínszalagokkal? Természetes mindenevőként nem válogatnánk, hogy melyik részeit akarjuk megenni - az egész állat étvágygerjesztő lenne a számunkra. Mégis számtalan hírt és képet látunk, hogy az emberek kiakadnak, csak mert csirkeagyat találtak a KFC-s ételükben. A valódi húsevők nem találják visszaszítónak az állatokat, melyeket elfogyasztanak; a testrészeikre élelemként tekintenek, és nem undorodnak a vértől sem.

ISTEN SZERINT EHETÜNK ÁLLATOKAT

Tapasztalatom szerint a vallással szemben a legnehezebb érvelni, mert az emberek azt hiszik, hogy Isten megengedte nekik, hogy húst egyenek. Sajnos ezért nagyon nehéz meggyőzni a hívőket, mert ők úgy gondolják, hogy a hitük szerint megengedett dolgot csinálnak. Amikor egy hívővel beszélünk a veganizmusról, fontos, hogy ne magáról a vallásról beszéljünk, hanem arról, hogy a vallás nem igazolja az állatok megölését.



Először is, semmilyen vallásban sem írja elő Isten, hogy állatokat kell ennünk, csupán megengedi, ha szükségünk van rá. Ez azt jelenti, hogy a vallásból nem következik, hogy kihasználjuk az állatokat, így ez továbbra is fölösleges, ezért morálisan nem védhető.

Ezt szoktam kérdezni: „Ha nem muszáj megölnünk Isten teremtményeit, nem gondolod, hogy egy könyörületes, együttérző, mindenható Istennek inkább az tetszene, hogy nem bántanánk őket?”

Gyakran mondom azt is: „Jézus életében nem volt olyan élelmiszer bőség, mint most, valószínűleg húst kellett ennie a túléléshez. Viszont ma már annyira fejlett a társadalom, hogy szükségtelenné vált a húsfogyasztás. Gondolod, hogy egy szerető Istennek tetszene, hogy megöljük teremtményeit, amikor valójában nem vagyunk rákényszerülve?”.

Részben azért frusztrál a vallással való érvelés, mert az állati termékek fogyasztásával ellentétben ez egy személyes választás, hiába akarják a hitükkel igazolni az állatok szenvedését és fájdalmát, attól az még morálisan nem elfogadható.

Mikor a hittel igazolják az állatok megölését, az ugyanolyan, mint amikor a vallást használnak a melegék -, vagy a nők elnyomására. Valójában, ha az „én vallásom szerint ehettek állatokat” érvelés morálissá tenné az állatok fogyasztását, akkor ezzel együtt a „a vallásom szerint a melegék és nők értéktelenebbek nálam” is morálisan indokoltá tenné a melegék és a nők elnyomását.

Nem hiszem, hogy Isten boldog lenne, ha látná, mit művelünk a teremtményeivel és a bolygóval, amit nekünk adott. Képzeld el, hogy van egy darab fád, és azt mondd magadnak: „Tudod mit, csinállok ebből a darab fából egy jó kis asztalt a barátomnak, biztos

tetszeni fog neki”. Csak a példa kedvéért, tegyük fel, hogy hat napig tartott az asztal elkészítése, és a hatodik napon végignéztél rajta, mit alkottál, és tökéletes lett.

Odaadtad az asztalt a barátodnak, aki úgy csinál, mintha értékelné, és azt mondja: „Nagyon köszönöm, hogy nekem adtad ezt az asztalt, örökké hálás leszek érte”, majd fog egy kalapácsot, és a szemed előtt elkezdi vele szétverni az asztalt. Örölnél neki? Mi pont ezt csináljuk Istennel, aki nekünk adta a Földet.

Azt állítjuk, hogy végtelenül hálásak vagyunk a bolygónkért és minden életért amit Ő teremtett, de mégis mindent elpusztítunk a szeme láttára. Ő teremtette a nem-humán állatokat is, és ezt azzal köszönjük meg, hogy a kihalás szélére sodorjuk, és milliárdszámra öljük meg őket. Még genetikailag is módosítottuk a teremtményeit, mert amilyenek Ő teremtette őket, azok nem feleltek meg nekünk arra, amit akartunk tőlük. Ezen felül szembemegyünk a szándékával, mert elveszük a tejet, amit az anyáknak adott, hogy a gyermekeiket táplálják.

Hogyan akarhatná Isten, hogy erőszakkal teherbe ejtsük a teremtményeit, elvegyük tőlük a kicsinyeiket, hogy elvehessünk az anyáktól valamit, ami nem nekünk lett kitalálva? Hogyan akarhatná Isten, hogy megöljük a teremtményeit, amikor igazából nincs szükségünk rá? Hogy lenne Isten elégedett, ha azt látná, hogy elpusztítjuk az általa létrehozott esőerdőket, csak azért, hogy több marhát tenyészthessünk, akiket feleslegesen lemészárolunk?

Miért teremtett volna Isten ilyen bonyolult tengeri ökoszisztémát, ahol minden fajta hal ugyanolyan fontos, hogy aztán boldogan végignézzé, ahogy elpusztítjuk azt a szeme láttára? 50 év alatt megtizedeltük a cápák, a delfinek és a bálnák számát, és az elmúlt 40 évben letöröltük a Föld színéről a vadvilág felét.

Az egyik fő probléma azzal, amikor a vallást hozzák fel az emberek arra, hogy bármit megindokoljanak az az, hogy a vallásos írások nagyon kétértelműek és többféleképpen értelmezhetőek. Részben ez is az oka annak, hogy a keresztények egy része szerint melegnek lenni bűn, mások szerint nem az. Ugyanezt a kétértelműséget fedezhetjük fel, ha erkölcsi iránymutatásért fordulunk a Bibliához az állati termékek fogyasztásával kapcsolatban.

Az idézet, amit előszeretettel használnak, így szól: *"Minden, ami él és mozog, szolgáljon nektek eledelül, mindent nektek adok, mint a zöld növényt"* - de sokszor elfelejtik, hogy ez így folytatódik: *„Csak élő állatot vérével együtt nem ehettek”*.

A Bibliában a Teremtés könyvében ez is szerepel: *„A zöld növényzetet pedig a Föld minden állatának, az ég minden madarának és mindannak, ami mozog a földön, s amiben élő pára van, hogy eledelük legyen!”*

Ámosz 6:4-7 ez áll: *„Elefántcsont ágyban alusznak, fekvőhelyeiken henyélnek, lakmároznak a nyáj bárányaiból és a csorda ökreiből.” ... „Ezért, lám, most a száműzöttek élén mennek a fogságba, és véget ér a henyélők tobzódása.”*

Prédikátor könyve 3:19: *„Az emberek sorsa olyan, mint az állatoké, egyforma a sorsuk: ahogyan meghal az egyik, ugyanúgy meghal a másik is, és egyfajta lélek van mindegyikben, nem különb az ember az állatnál.”*

A Bibliában és a főbb vallások tanításaiban is több olyan rész van, amelyek megerősítik azt az elképzelést, hogy egyetlen vallás sem teszi kötelezővé az állatok fogyasztását és kizsákmányolását.

A legegyszerűbb kérdés, amit feltehetünk annak, aki a vallást hozza fel kifogásként: „Úgy néznek ki a vágóhidak, mintha Jézus művei lennének, vagy inkább mintha az Ördögé?”

A pokol az örökkévaló szenvedés, gyötrelem és fájdalom helyszíne, és csak meg kell néznünk egy vágóhídi felvételt, hogy belássuk, hogy a vágóhíd is a szenvedés, a gyötrelem és a fájdalom helyszíne. Az állatoknak a vágóhíd maga a pokol, és nincs az a jóindulatú Isten vagy próféta, aki valaha is megbocsájtaná, ami ott történik az állatokkal.

Egy kérdés, amit gyakran kérdezek keresztényektől: „Ha Jézus és az Ördög egy szobában lennének egy báránnyal, melyikük ölné meg a bárányt?”

A CSALÁDOMNAK ÉS A BARÁTAIMNAK NEM FOG TETSZENI, HA VEGÁN LESZEK

Először is vegyük a barátok részét. Az emberek cselekedeteit vagy az életben hozott döntéseit nem a barátaik irányítják, és semmiképpen sem kellene a barátainak bárkit megakadályozni abban, hogy kövesse a lelkiismeretét és például vegán legyen.

Ugyanakkor fontos megjegyezni azt is, hogy a társadalmi nyomással nagyon nehéz megbirkózni, főleg, ha valaki úgy érzi, hogy kigúnyolják vagy kinevetik. Még fontosabb megérteni azonban, hogy senkinek sem szabad hagynia, hogy mások véleménye megakadályozza őt abban, hogy az erkölcsileg helyes életformát kövesse.

Szerintem, ami a barátok helyzetét különösen nehézé teszi, az az, hogy a legtöbb társadalmi interakció vagy az étkezés köré épül, vagy legalább is részét képezi az evés, és az emberek nem akarják elszigetelni magukat a barátaiktól azáltal, hogy kerülnek az étellel kapcsolatos szituációkat.

Szerencsére ez a helyzet egyre könnyebbé válik, mivel egyre több helyen kerülnek bevezetésre növényi fogások és étlapok, és a veganizmus koncepciója egyre inkább elfogadottá válik. Ezen kívül van egy óriási online és offline vegán közösség, így ha valaki

nem talál közös nevezőt a nem-vegán baráti társaságával, vagy szeretne vegán lenni, de fél, hogy a barátai nem fogadják el, bátorítsd, hogy csatlakozzon ezekhez az online csoportokhoz vagy menjen el vegán találkozókra, ahol hasonló gondolkodású emberekkel ismerkedhet meg.



Fordítsuk most hát figyelmünket az érv családi vonatkozására. Ha akkor akartam volna vegán lenni, amikor még otthon laktam a szüleimnél, akkor nagyon nehéz helyzetben lettem volna. A családom, amellett, hogy nincs kifogásuk a vegánná válásom ellen, az egészségemre vonatkozó általános aggályokon kívül, nem voltak lenyűgözve az ötlettől, hogy ők is vegánok legyenek.

Azoknak, akik aggódnak, hogy a családjuk megkérdőjelezi a vegánságukat vagy kigúnyolja az erkölcsi döntéseiket, üzenem, hogy meg tudom érteni, hogy ez nagyon nehéz lehet.

Ha ez az illető nem él már a szüleivel, akkor az, hogy a családjá megkérdőjelezi a vegánná válási vágyát, nem szabad, hogy megakadályozza őt abban, hogy vegán legyen. De ha az ember még mindig otthon lakik, az valóban meg tudja nehezíteni a váltást.

Azt gondolom, hogy a családban való vegánná válásnak a legnehezebb része nem is feltétlen az ítékezésük, hanem az a tény, hogy látnod kell a szeretteidet erkölcstelen cselekedetek elkövetésében aktívan részt venni, miközben magukat is mérgezik.

Ha a illető, akivel beszélsz, még otthon él, ösztönözd őket arra, hogy próbálják meg megmutatni a családjuknak, miért akarnak vegánok lenni, esetleg kérdezd meg, tudnának-e mutatni a családjuknak dokumentumfilmeket vagy YouTube videókat. Arra is buzdíthatod őket, hogy főzzenek a családjuknak, hogy megmutassák nekik, hogy a növényi ételek finomak, megfizethetőek, elérhetőek és egészségesek.

Szerintem a legtöbbször a szülők és a család csak nem értik a veganizmust vagy azt, hogy miért akarna valaki vegán lenni, ezért fontos, hogy az illető tisztában legyen saját motivációival, hogy megfelelően tudja képviselni a családjá előtt.

Továbbá emlékeztessd őket, hogy sose felejtsek el, hogy a fájdalom és a szenvedés, amin az állatok keresztül mennek, a kár, amit az állati eredetű termékek okoznak az egészségüknek és a környezeti válság, amivel jelenleg szemben állunk, mind sokkal fontosabbak annál, minthogy semmibe vegyük ezeket a nem befogadó család és barátok miatt.

De mindenekelőtt, hangsúlyozd nekik, hogy van egy óriási támogató közösség, ami mindig rendelkezésre áll, hogy támogatást, tanácsot és segítséget nyújtson. Ha úgy érzik, el vannak szigetelve vagy egyedül vannak, mert a barátaik és a családjuk miatt kényelmetlenül érzik magukat, mondd meg nekik, hogy a közösségre számíthatnak, mert vegánnak lenni azt is jelenti, hogy soha nincsenek igazán egyedül.

EGY EMBER MIATT SEMMI NEM VÁLTOZIK

Az egyik leginkább aggasztó dolog ebben a kifogásban az, hogy ha mindenki így gondolná, akkor soha semmi sem történne. Képzeld el, ha Mandela, Rosa Parks, vagy Martin Luther King azt mondta volna: „De egy ember miatt semmi nem változik”.

Természetesen egy ember is képes változást elérni. Előfordul, hogy egy ember változtat és inspirál ezreket. Egy mozgalom mindig egyénektől indul el és ezen egyének halmozott erőfeszítései azok, amelyek a változáshoz vezetnek.

Amerikában, 2014-ben 400 millióval kevesebb állatot gyilkoltak le 2007-hez képest és becslések szerint az átlagember mintegy 7000 állatot eszik meg életében, amely azt bizonyítja, hogy minden egyes nap, melyet vegánként élsz, óriási változást hoz.

Ez tényleg nem más, mint kereslet és kínálat kérdése. Minden alkalommal, amikor vegán terméket vásárolunk, megváltoztatjuk a keresletet és a pénztárcánkkal egy olyan világra szavazunk, amelyben élni szeretnénk. Ahogy egyre több és több ember igényli a vegán termékeket, úgy egyre több vegán alternatíva készül. És ez így megy már egy ideje. Ez az, amiért már van vegán sajt a nagyobb élelmiszerboltokban és vegán ételek a belvárosi éttermekben.



Tagadhatatlan, hogy a vegán mozgalom exponenciálisan növekszik, és ez az, amiért egyének ezrei gondolják újra szokásaikat és váltanak a veganizmusra. Végülis erkölcsileg mindannyian személyesen felelünk a tetteinkért, és függetlenül attól, hogy mások mit csinálnak, felelősek vagyunk cselekedeteink következményeiért és fel kell mérnünk, hogy szükséges-e

változtatnunk az életmódunkon, vagy sem. Vegán életmódra váltással határozottan jelzed az iparágak számára: „nem az én nevemben” történik az állatok felhasználása és gyilkolása.

Ha mindig mindenki elfogadta volna, hogy egy ember nem tud változtatni, akkor még mindig létezne rabszolgaság és faji megkülönböztettség. És pontosan azért jött létre a változás, mert annak idején az egyének képviselték a kisebbséget, felálltak és felemelték hangjukat ezen igazságtalanságokkal szemben. És most itt az ideje, hogy mi tegyünk meg ugyanezt annak érdekében, hogy megmentjük az állatokat, bolygónkat és tulajdonképpen magunkat is.

KÖSZÖNÖM, HOGY ELOLVASTAD!

Köszönöm, hogy eljutottál az e-book-om végére és hogy rászántad az időt arra, hogy ezekről a kifogásokról és a rájuk adott válaszokról tanulj. Őszintén hiszem, hogy ezekkel az információkkal felfegyverkezve képes leszel arra, hogy hangja legyél azoknak az állatoknak, amelyek nem tudnak kiállni magukért, és megvannak a képességeid és adottságaid, hogy igazán hatékony vegán aktivista legyél. Mindössze annyit kell tenned, hogy elülteted a magot, ami megváltoztathatja oly sokak életét.

Ezennel szeretném megragadni az alkalmat, hogy javasoljam a következő szervezetekhez való csatlakozást, ahol kamatoztathatod a tudásod aktivistaként:

[Anonymous for the Voiceless](#)

[The Save Movement](#)

[Direct Action Everywhere](#)

Én vagyok az egyik alapítója és vezetője a [Surge](#) aktivista szervezetnek, ha Angliában élsz, csatlakozz hozzánk!

Magyarországon a [The Earthlings Experience Hungary](#), a [The Save Movement Hungary](#), a [Direct Action Everywhere Hungary](#), az [Anonymous for the Voiceless](#) és a [Magyar Vegán Egyesület \(MAVEG\)](#) szervez hasonló megmozdulásokat.

Még egyszer nagyon köszönöm, hogy elolvastad a könyvemet, most pedig menj, és váltsd meg a világot!

Earthling Ed (Ed Winters) x

A magyar fordítást készítette:

Bergovecz László

Czeiner Réka

Kaveczki Zsófia

Kertész Tibor

Lajgút Sophia

Major Zsófia

Máté Boróka

Molnár Rita

Németh Ádám

Somogyi Bettina

Susztek Norbert

Szalai Bence

Szélné B. Ági

Szücs Péter

Tóth Krisztián

Köszönjük!